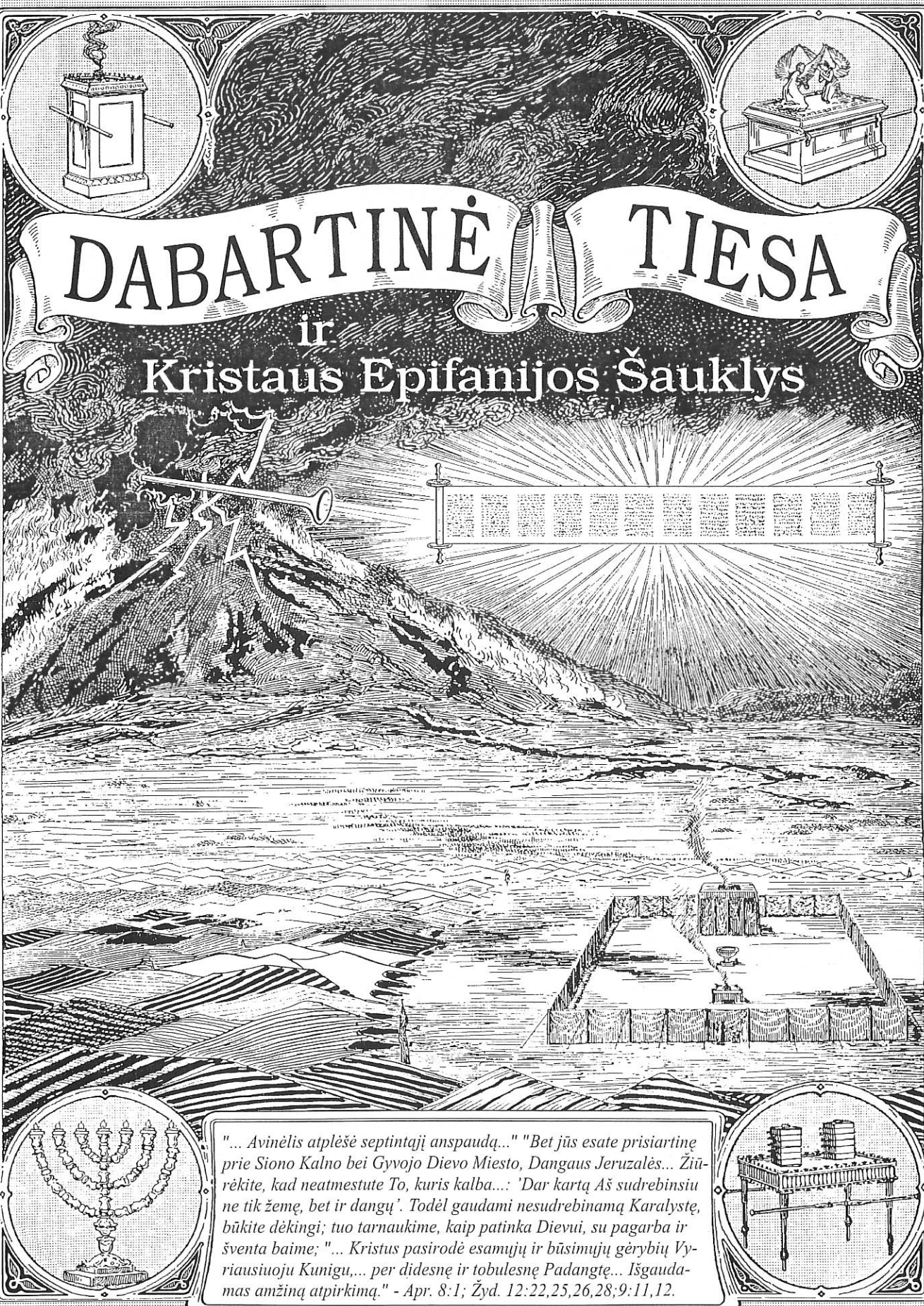

DABARTINĖ TIESA

ir
Kristaus Epifanijos Šauklys

"... Avinėlis atplėšė septintąjį anspaudą..." "Bet jūs esate prisiartinę prie Siono Kalno bei Gyvojo Dievo Miesto, Dangaus Jeruzalės... Žiūrėkite, kad neatmestute To, kuris kalba...: 'Dar kartą Aš sudrebinsiu ne tik žemę, bet ir dangų'. Todėl gaudami nesudrebinamą Karalystę, būkite dėkingi; tuo tarnaukime, kaip patinka Dievui, su pagarba ir šventa baime; "... Kristus pasirodė esamųjų ir būsimųjų gėrybių Vyriausiuoju Kunigu,... per didesnę ir tobulesnę Padangtę... Išgaudamas amžiną atpirkimą." - Apr. 8:1; Žyd. 12:22,25,26,28;9:11,12.

DABARTINĖ TIESA

ir
Kristaus Epifanijos Šauklis

ISSN 1392-3099

Žurnalas leidžiamas kas trys mėnesiai. LEIDĖJAS - PASAULIEČIŲ* MISIONIERINIS JUDEJIMAS (LAYMEN'S HOME MISSIONARY MOVEMENT). Redaktorius: Bernard W. Hedman, P.O. BOX 67, Chester springs, Pa 19425-0067, U.S.A. Leidžiamas nuo 1918 metų gruodžio mėnesio. Žurnalo lenkų kalba redaktorius: Piotr Woźnicki, ul. Zdobywców Kosmosu 17, 05-100 Nowy Dwór Mazowiecki. Vertimas iš anglų ir lenkų kalbų. PASTABAS IR KLAUSIMUS RASYKITE ŠIUO ADRESU: A/D 467, 3002 KAUNAS.

BIBLIJOS ĮTAKA VALSTYBIŲ KONSTITUCIJOMS IR VYRIAUSYBĖMS

PIRMASIS SKYRIUS

JUNGTINIŲ AMERIKOS VALSTIJŲ KONSTITUCIJA IR RELIGIJA

1987 metai pažymi dviejų šimtų metų sukaktį nuo Konstitucinio kongreso, kuriame buvo patvirtinta Jungtinių Amerikos Valstijų Konstitucija.

Prieš du šimtus metų Filadelfijoje įvyko svarbus Konstitucinio kongreso delegatų įstatymų leidžiamasis susirinkimas. Kongresas įgaliojo delegatus ir numatė jiems užduotį - peržiūrėti 1781 metų konfederacijos straipsnius, kurie Amerikos Valstijas atvedė prie silpnos centrinės valdžios. Delegatai panaikino tuos straipsnius ir priėmė planą naujos valdžios sudarymui.

Džordžas Vašingtonas^{1*} buvo iškeltas kandidatu ir išrinktas suvažiavimo prezidentu. Jis ramiai sėdėjo salės priekyje veidu į delegatus. Be jokios abejonės, jis įtakėjo posėdį savo dalyvavimu bei neformaliu, daugiau asmenišku bendravimu su delegatais.

Po keturių mėnesių ginčų savo užduotį jie įvykdė ir 1787 metų rugsėjo 17 dieną 39 delegatai pasirašė dokumentą, apibrėžiantį jų projektą, sudarant stipresnę centrinę valdžią. Tačiau, kad naujas planas galėtų būti įgyven-

dintas, buvo reikalaujama, kad jį patvirtintų (ratifikuotų) mažiausiai devynios Valstijos. Nors 1788 metais Konstitucija buvo patvirtinta, daugelis bijojo, kad daugiau galių turinti valdžia neperžengtų savo ribų. Žmonės, mylintys

nepriklausomybę ir laisvę, primygtinai reikalavo, kad prie Konstitucijos būtų pridėtas įstatymo projektas dėl piliečių teisių. Tai skatino pasiūlyti ir 1791 metais priimti 10 pirmųjų Konstitucijos pataisų. Šis piliečių teisių įstatymo projektas daugelio žmonių yra laikomas svarbiausia Konstitucijos dalimi.

1887 metais anglas, valstybės veikėjas Viljamas Gladstonas^{2*}, šimtmečio senumo Konstituciją pavadino "žymiausiu, nuostabiausiu dabartiniais laikais žinomu darbu, kokį žmogaus intelektas sukūrė lyg vienu metu, kalbant apie jos pri-

taikymą politiniams reikalams." Net po šimto metų žmonės vis kartoja šį pagyrimą. Jungtinių Valstijų Konstitucija yra seniausia ir įpareigojanti Konstitucija pasaulyje. Ji yra pavyzdžiu (modeliu) kitoms valstybėms. Stebina jos pu-

"...JŪS ŽINOTE IR ESATE SUTVIRTINTI DABARTINĖJE TIESOJE"
2Petro 1:12 [J.J.S.]

IV Dalis 2000, SAUSIS - GRUODIS Nr. 1-2
(m.e. 2000 - nuo Adomo 6128)

TURINYS

Biblijos įtaka valstybių konstitucijoms ir vyriausybėms	2
Jungtinių Amerikos Valstijų Konstitucija ir Religija ...	2
Konstitucija	3
Amerikos konstitucijoje nesikreipiama į Dievą	5
Religija ir Tėvai-Steigėjai	6
Biblijinės mintys apie valdžios formas	9
Adomo valdžia Žemėje	9
Garbinga tarnystė	11
Dievas vertina tikrą krikščionišką tarnystę	12
Biblijos įtaka Vyriausybėms	16
Pamokslai rinkimų dienos proga	18
Krikščionybės įtaka Amerikos Vyriausybei	19
Valdymo forma, kuri bus Dievo Karalystėje	14
Atsakymai į klausimus	15

"LAUKDAMI PALAIMINTOSIOS VILTIES IR MŪSŲ DIDŽIOJO
DIEVO BEI GELBĖTOJO KRISTAUS JĖZAUS ŠLOVĖS
APSIREIŠKIMO (EPIFANIJOS)" - Titui 2:13 [Č.K.]

1*- George Washington, 2*- William Gladstone, 3*- Isaac Backus, 4*- Roger Williams, 5*- Philip Schaff,

siausvyros sistema, apsauganti nuo piktnaudžiavimo, ir pilnas demokratijos (respublikonizmo) atsiskleidimas, apribojantis valdymo galias. Kitos valstybės, ypač Didžioji Britanija, turi valdžią, veikiančią pagal šiuos principus. Tarp visų politinės išminties pagyrimų, amerikiečiai tiesiog nepastebėjo galbūt svarbausio, didžiausio ir unikaliausio Konstitucijos straipsnio - **RELIGINĖS LAISVĖS GYNIMAS**. Mūsų skaitytojai Amerikoje gali dėkoti Dievui, kad jie gyvena šalyje, kuri suteikia laisvę praktikuoti jiems patinkamą religiją. Mes cituojame brolio P. S. L. Džonsono (Johnson), žurnalo *"Epifanijos šauklys"* ("The Herald of Epiphany") ankstesnio redaktoriaus, 1940 metų liepos 15 dienos numerio fragmentus:

"Ar žinote, kad, kaip Izraelio tauta Žydų Amžiaus metu, taip Amerika išsivadavimo laikotarpiu, buvo Dievo mylimos tautos?"

"Ar žinote, kad Biblija vieną savo pranašysčių skiria Amerikai: "O šalie, esanti anapus Etiopijos upių, kuriame girdimas sparnų ūžesys" (šalis, esanti ypatingoje Dievo apsaugoje (Iz 18:1[ASV - anglų kalbos versijoje])). Žodžiai "sparnų ūžesys" nurodo ypatingą Dievo globą."

"Ar žinote, kad Amerikos istorija rodo, jog iš visų dabartinių tautų, ji labiausiai yra Dievo apdovanota materialiniais, visuomeniniais, tarptautiniais, pilietiniais, politiniais ir religiniais aspektais?"

"Ar žinote, kad ypatinga Dievo malonė Amerikai skirta todėl, jog Amerikos žmonių laisvės principai derinasi su įstatymu ir žmonių lygybės prieš įstatymą principais, kuriais tikėjo ir vadovavosi amerikiečiai, kaip pamatiniais demokratijos principais, taikydami juos, o ne kitą kurią nors valdžios formą, nes demokratijos forma geriausiai išreiškia aukščiausią Dievo valdymo idėją bei principą, kadangi Dievas yra panaudojęs tai, ir mes aiškiai matėme jos išraišką per Izraelio vadovybės santykį tarp žmonių pagal Mozės Įstatymą? Kaip liudija ankstesnė Izraelio istorija, dar prieš atmetant

Dievo jiems skirtą aukščiausią vadovavimo idealą, jie primygtinai reikalavo monarchijos, kuriai, nors ir nenoriai, Dievas pritarė.

"Ar žinote, kad Amerika jau turėjo (išskyrus Izraelio vyriausybę, dar prieš izraelitų monarchiją) tauriausią, teisingiausią, palankiausią, geradariškiausią ir garbingiausią vyriausybę, kokia tik kada nors buvo įkurta žmonių, per žmones ir žmonėms?"

"Ar žinote, kad taip buvo todėl, jog Amerika gyveno būdama labiau ištikima teisingumo idealams, nei kuri nors kita naujųjų laikų valstybė, ir todėl Dievas ją ypatingai globojo, daugiau nei kitas dabartines valstybes. Dėl tos priežasties Jis davė jai nepriklausomybę nuo Didžiosios Britanijos, išlaisvino nuo griauinančių Napoleono karų... Suteikė jai kaip valstybei saugumą, visiškai išlaisvino nuo vidinio karo išbandymų, padarė ją švyturiu tautoms, prispaustųjų prieglobsčiu, bejėgių padėjėja, darbščiujų gausybės ragu, taip pat centru ir pagrindiniu religinės veiklos lauku didžiausiems religiniams darbams įvykdyti, kokie kada nors šioje žemėje buvo daromi nuo pat Kristaus laikų (Iz.18:1-7)?"

"Ar žinote, kad tarp šių kilnių idealų yra ir tie, kurie buvo išreikšti žmogaus teisių įstatymo projekte, kuris tapo Jungtinių Valstijų Konstitucijos dalimi, ir, kad ne pats mažiausias iš šių idealų yra konstitucinė sąlyga, garantuojanti bažnyčios ir valstybės atskyrimą?"

KONSTITUCIJA

Prieš pateikiant mūsų skaitytojams šią informaciją, buvo atliktas svarbus tyrimas, už ką mes norime padėkoti mums talkinusiems šiame darbe. Mes tikime, kad, tiek Jungtinių Valstijų, tiek užsienio skaitytojams, bus įdomi ir svarbi tema apie įvairius valdžios tipus, o ypač apie ateinančios Dievo Karalystės vadovybę. Todėl norėtume į tai atkreipti dėmesį. Taip pat mes trokštame pagarbinti Dievą dėl Jo Apvaizdos šiam reikalui. Meldžiame, kad Dievas palaimintų mūsų skaitytojus per šį jiems pateiktą darbą.

Pradėsime nuo kelių komentarų apie religinės laisvės apsaugą Konstitucijoje ir apie žmogaus teisių įstatymo projektą. Svarstysime jo pagrindus ir vystymąsi, Konstitucijos, kurios paruošimas neabejotinai buvo Dievo rankos darbas, neįprastą pobūdį (Rom.13:1). Toliau prisiminsime apie Adomo karaliavimą, įvairias Izraelio valdžios formas, bažnytinę vadovybę Apaštalo dienomis, Biblijos įtaką gerai valdžiai, o taip pat, ir apie ankstesnius bandymus sudaryti gerą vyriausybę. Aptarimą užbaigsime tobula Tūkstantmetine Dievo Karalyste, kurios mes meldžiame: *"Teateinie tavo karalystė, teesie tavo valia kaip danguje, taip ir žemėje"* (Mt.6:10[BD]).

JAV Konstitucijos amžius

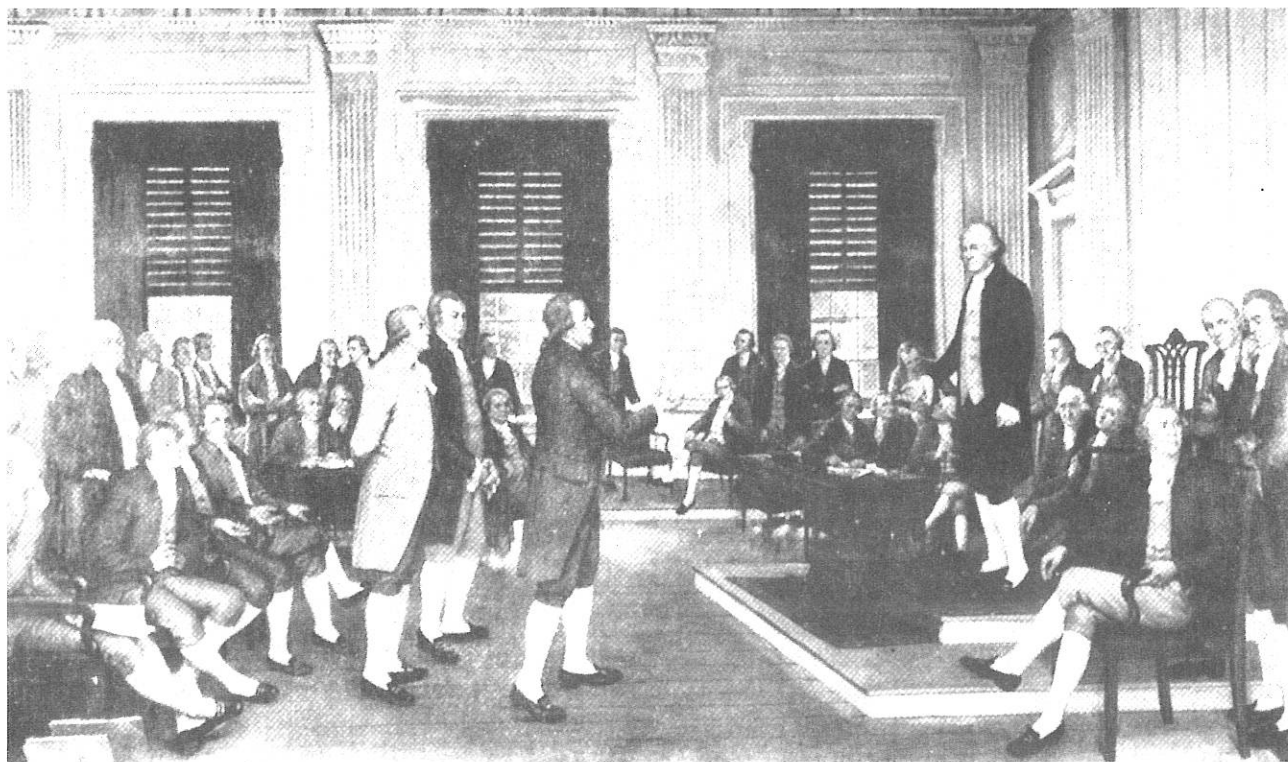
Jungtinių Amerikos Valstijų Konstitucija yra seniausiu veikiančiu dokumentu pasaulyje.

Beveik visos veikiančios Konstitucijos yra priimtose po Antrojo Pasaulinio karo.

KONSTITUCIJŲ PRIĖMIMO METAI:
JAV - 1788
NORVEGIJA - 1814
BELGIJA - 1831
ARGENTINA - 1853
LIUKSEMBURGAS - 1863
SVEICARIJA - 1874
KOLUMBIJA - 1886
AUSTRALIJA - 1901
MEKSIKA - 1917
SUOMIJA - 1919

Profesorius Albertas Blausteinas.

Nors pasirašyta 1787 metais rugpjūčio 17 d., įsigaliojo tik 1789 metais.

Konstitucijos pasirašymas. Paveikslas tapytas Džono Frioilcho (Johan Froeilch)

Konstitucijoje esantys du nutarimai saugo ir garantavo religinę laisvę. Pirmasis nutarimas, 6-tas straipsnis, 3-čias paragrafas teigia, kad „niekada nebus reikalaujama jokio religinio patikrinimo (testo) dėl kvalifikacijos bet kokioms valstybinėms pareigoms Jungtinėse Valstijose užimti“. Nors šio įstatymo išmintingumas šiandien laikomas savaime suprantamu, anksčiau jam nebuvo teikiama pirmenybė, ir jis nebuvo praktikuojamas tuo metu visose Valstijose. Vienuolika buvusių kolonijų reikalavo iš savo valstybinių pareigūnų protestantiško tikėjimo išpažinimo. Bet po 1776 metų daugelis Valstijų panaikino religinį patikrinimą. Vis dar keletas jų bijojo, kad bus išrinkti katalikai, žydai ar netikintieji. Šiaurės Karolinos atstovas bijojo, kad Jungtinių Valstijų prezidentu netaptų popiežius. Dvasininkija pritarė, kad pagal Konstituciją būtų uždrausti religiniai patikrinimai. Pavyzdžiui, Izaokas Bachas³ sakė: „Protui ir Šventajam Raštui religija visada yra Dievo ir žmogaus asmeninis reikalas. Todėl religinių patikrinimų įvedimas buvo didžiausias tirosijos skatinimas pasaulyje.“

Kita vertus, kai kurios Valstijos manė, kad religinių patikrinimų uždraudimas nepakankamai gerai vykdomas. Mažiausiai penkios Valstijos siūlė daug aiškesnę pataisą religinės laisvės gynimui. Tai vedė prie pirmosios Konstitucinės pataisos, kuri teigia: „Kongresas negali priimti įstatymo, skatinančio religijos praktikavimą ar jį draudžiantį.“ Tai tapo antruoju nutarimu, saugančiu religinę laisvę.

Pasaulis tuo metu turėjo mažai patirties dėl bažnyčios atskyrimo nuo valstybės. Ankstyvoji krikščionių Bažnyčia ištikrųjų buvo atskirta

nuo valstybės. Krikščionys buvo persekiojami mažuma, nes atsisakė garbinti imperatorių. Konstantinui „atsivertus“, viskas pradėjo keistis. Vėliau krikščionybė tapo oficialia (tradicine) valstybine religija Romos Imperijoje. Imperatorius pats pasiskelbė imperijos religiniu vadovu, prisiimdamas sau teisę šaukti Bažnyčios susirinkimus ir svarstyti bei tvirtinti doktrinas. Valstybė naudojo jėgą atverčiant nepaklusnius pagonis ir baudžiant eretikus.

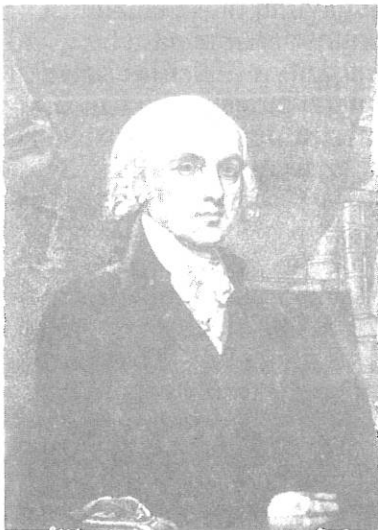
Popiežystės ambicijos sudarė prielaidą didžiulei kovai tarp Bažnyčios ir valstybės, siekiant aukščiausios valdžios. Popiežius įgijo galią paskirti ar nuversti nuo sosto karalius. Bažnytinė valdžia pasiekė savo galios viršūnę popiežiaus Inocento trečiojo laikais trylikto amžiuje. Iki vėlyvųjų viduramžių popiežystė aiškiai turėjo aukščiausią valdžią valstybėje. Tai buvo religinės netolerancijos, inkvizicijos ir kryžiaus žygių amžius.

Katalikų Bažnyčios kontrolę valstybėje sustiprino protestantiška Reformacija. Tačiau Bažnyčios ir valstybės vienybė tęsėsi ir pakeitus katalikų Bažnyčią protestantiška, o persekiojimai dėl religijos tęsėsi. Protestantai kovojo su katalikais, kontroliuojančiais valstybę, trisdešimt metų trukusiame kare (1618 - 1648). Ironiškai atrodo, kad tie, kurie atvyko į Ameriką, gelbėdamiesi nuo religinio persekiojimo, buvo patys linkę persekioti tuos, kurių pažiūros skyrėsi. Puritonai (religinė grupė) Naujojoje Anglijoje pasmerkė kvakerius ištrėmimui, grasinami mirtimi. Pensilvanijos kvakeriai (religinė grupė) reikalavo privalomo įstatymo sekmadeniais lankyti bažnyčią. Kiekvienoje iš devynių Amerikos buvusių kolonijų buvo viena

dominuojanti Bažnyčia.

Tačiau laipsniškai vystėsi tolerancijos dvasia. Religinės laisvės Amerikoje pradininkas Rodžeris Viljamsas* buvo ištremtas iš Masačusetso (Bay Kolony) už sąžinės laisvės palaišymą. Jis įsikūrė Rod Ailende (Rhode Island), kur galėjo rasti apsaugą ieškančios religinės laisvės. Anglijoje 1689 metų tolerancijos aktas užbaigė politinių ir religinių kovų dešimtmečius, nors valstybė vis dar rėmė Anglikonų bažnyčią. Po 1776 metų daugelis buvusių kolonijų siekė pertvarkyti Bažnyčios ir valstybės santykius - atskirti Bažnyčią nuo valstybės. Daugybė protestantiškų grupių, ypač baptistai, pasisakė už visišką Bažnyčios atskyrimą nuo valstybės. Taip pat, daugelis nepriklausiusių jokiai Bažnyčiai, nepritarė, kad valstybė paremtų kurią nors Bažnyčią.

Tomas Džefersonas ir Džeimsas Madisonas, tai du Tėvai-steigėjai, kurie pasižymėjo

JAMES
MADISON
(Džeimsas
Madisonas)
Ketvirtasis JAV
Prezidentas

kaip religinės laisvės gynėjai. Šie du vyrai buvo labiausiai atsakingi už religinę laisvę Virdžinijos Valstijoje. Iš tikrųjų, Džefersonas taip aukštai įvertino šį pasiekimą, kad prašė ant jo paminklo iškalti žodžius: "Amerikos Nepriklausomybės deklaracijos, Virdžinijos religinės laisvės statuto autorius ir Virdžinijos Universiteto Tėvas." Jis buvo ryžtingas gynėjas idėjos atskirti Bažnyčią nuo valstybės, ir tapo bažnyčios ir valstybės skiriamąja siena. Ta mintis ciutuota ne iš Konstitucijos, bet iš Džefersono laiško, kurį jis 1802 metais parašė baptistų bendrijai.

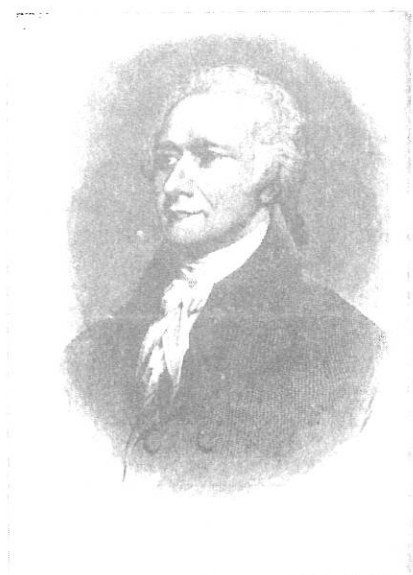
Turbūt energingiausiu religinės laisvės rėmėju buvo Džeimsas Madisonas. Turėdamas tik dvidešimt penkerius metus, jis 1776 metais pasiūlė pataisą Virdžinijos Konstitucijai dėl religinės laisvės, bet ji buvo atmesta. Po kelių metų jis vėl energingai grūmėsi dėl Džefersono įstatymo projekto priėmimo. Šį kartą religinė laisvė buvo laimėta. Madisonas tapo pagrindine jėga Atstovų Rūmuose dėl žmogaus teisių įstatymo projekto, kuriame jau buvo įrašyta pirmoji pataisa apie religinę laisvę. Praėjus eilei metų, 1822 - siais, kai religinės laisvės re-

zultatai tapo matomi, Madisonas rašė: "Vienu metu visos denominacijos tikėjo, kad religijos įteisinimas įstatymu teisingas ir būtinas, ir tikroji religija turi būti pripažinta, atmetant visas kitas. Tada liko vienintelis klausimas, kurį reikėjo spręsti: kuri gi bus ta tikroji religija? Olandijos pavyzdys įrodė, kad toleruoti skirtingas denominacijas, ne vien tik pripažintas religijas, buvo saugu ir netgi naudinga. Amerikos kolonijų, dabar Valstijų, kurios visai atmetė bet kurios religijos dominavimo pripažinimą, pavyzdys patvirtino, kad visos religijos gali saugiai egzistuoti, pastačius jas ant vieno, visiškos laisvės pagrindo... Neįmanoma paneigti, kad Virdžinijoje religija vystėsi su didesniu užsidegimu ir labiau pavyzdinga dvasininkija nei anksčiau, kada buvo pripažinta ir globojama valstybės. Mes mokome pasaulį didžios tiesos, kad valstybės geriau yra valdomos be karalių ir kunigaikščių. Kita pamoka, kad religijos be vyriausybės pagalbos klesti didesniame tyrume".

Daugybė tautų išmoko šią pamoką, ribodamos tiesioginį dalyvavimą bažnyčių reikaluose. Kartu su Visuotine žmogaus teisių deklaracija 1948 metais, religinė tolerancija tapo tarptautiniu įstatymu.

AMERIKOS KONSTITUCIJOJE NESIKREIPIAMA Į DIEVĄ

Amerikos Konstitucijoje nesikreipiama į Dievą, tuo sulaužoma ankstesnių Amerikos politinių dokumentų tradicija. Pirmoji Amerikos Konstitucija, (The Mayflower compact) prasižėję žodžiais "Dievo vardu. Amen." Daugelis kolonijinių chartijų ir Valstijų Konstitucijų išreiškė priklausomumą krikščioniškai religijai ir reikalavo valstybiniais pareigūnais religinių patikrinimų. Nepriklausomybės deklaracija kreipiasi į "Aukščiausią pasaulio Teisėją," "Dievą," "Kūrėją", ir baigia žodžiais, "tvirtai pasikliaujant Dievo Apvaizda." Konfederacijos

ALEKSANDER
HAMILTON
(Aleksandras
Hamiltonas)

straipsnis teigia, kad "Didžiam pasaulio Valdytojui buvo malonu palenkti įstatymų leidžiamosios valdžios, kurią mes atstovaujame Kongrese, širdis, kad patvirtintume minėtos konfederacijos ir amžinos unijos straipsnius." Todėl krikščionys buvo nustebę, kai pastebėjo, jog naujai parašyta Konstitucija nemini Dievo.

Pagal nevisai autentišką istoriją, vienas dvasininkas, ką tik pasibaigus Konstituciniam suvažiavimui, Filadelfijos gatvėse sutiko Aleksandrą Hamiltoną ir kreipėsi į jį: "Ponas Hamiltonai, mes labai apgailestaujame, kad Konstitucija nepripažino nei Dievo, nei krikščioniškos religijos." Hamiltonas atsakė: "Aš prisipažįstu, kad mes apie tai pamiršome!" Džordžas Vašingtonas, atsakydamas grupei dvasininkų, kurie apgailestavo, kad praleido religiją, rašė, jog: "labiau tiktų ši svarbų dalyką perduoti Evangelijos tarnų rūpesčiui." Praleidimas įkvėpė pasiūlymus "Krikščioniškai pataisai", įskaitant ir Džono Andersono, vėliau kandidato į prezidentus, pasiūlymą.

Delegatai ne tik tikėjo Dievo buvimu, bet daugelis manė, kad vyriausybės sėkmei buvo būtina religija ir moralė. Konfederacinė Konstitucija rėmėsi "Visagalio Dievo malone ir vadovavimu", tačiau, Bažnyčios istoriko Filipo Schafo^{5*} žodžiais tariant, "Dievo vardas nepadarė jį dievobaimingesnę ar tikresnę." Galbūt tai buvo išimtis, nes į 1787 metų konstitucinės konvencijos svarstymus religija nepateko. Po to, kai savaitėmis trukę karšti debatai, beieškant sprendimo, kai kam kėlė neviltį, Benjaminas Franklinas iškalbingai kreipėsi į delegatus:

"Ponai, aš pragyvenau ilgus metus; ir kuo toliau gyvenu, matau vis labiau įtikinančius įrodymus, kad Dievas rūpinasi žmonių reikalais. Ir jei žvirblis negali nukristi ant žemės Jo nepastebėtas, ar įmanoma be Dievo pagalbos iškilti galingai valstybei?" Ponas Franklinas sakė, kad tuomet, kai 1776 metų kongresas kiekvieną sesiją pradėdavo malda, jie to nedarė. Taigi Franklinas siūlė, kad jie pasikviestų dvasininkus, kad kiekvienos dienos sesiją būtų galima pradėti malda. Keletas krikščioniškų rašytojų šį pasiūlymą laikė kaip suvažiavimo posūkį dvasingumo link, nuo kurio posėdžiai prasiždėdavo malda. Tačiau tiesa buvo kitokia, nes po pasiūlymo svarstymui, sesiją atidėjo be sprendimo, o šis pasiūlymas niekada ir nebuvo pateiktas balsavimui. Pasakojama, kad Aleksandras Hamiltonas prieštaravo maldos su dvasininku praktikai, nes manė, kad Kongresui nereikėjo, jo žodžiais, "pašalinės paramos". Franklinas įrašė į protokolą, kad "Kongresas, išskyrus tris ar keturis asmenis, mano, jog malda nėra būtina."

Skirtingai nei revoliucinga dvasininkija, delegatai necitavo iš Biblijos tam, kad paremti savo argumentus. Jie rėmėsi to meto politiniais mąstytojais bei senovės graikų ir romėnų filosofais. Ši tradicija buvo tęsiama visuose fede-

raliniuose dokumentuose ir Konstituciją ginančiuose straipsniuose.

Nepaisant to, delegatai tikėjo, kad Dievas vadovavo naujos valstybės likimui. Po to, kai buvo patvirtinta Konstitucija, Benjaminas Franklinas pasakė: "Nesupraskite, jog aš padariau išvadą, kad mūsų visuotinis suvažiavimas, kai jis formavo naują federalinę Konstituciją, buvo Dievo įkvėptas. Tačiau aš turiu pripažinti, kad pasitikiu Dievo Apvaizdos visuotiniu pasaulio valdymu, nes sunkiai galėčiau suvokti, kad toks svarbus susitarimo dokumentas milijonams dabar gyvenančių žmonių, dėl gerbūvio ir dėl didžiosios tautos palikuonių, būtų be tam tikro laipsnio įtakos, vedimo ir vadovavimo Visagalio ir mielaširdingo Valdovo, kuriame gyvena, juda ir turi gyvybę visos jam pavaldžios žemesnės būtybės."

Džordžas Vašingtonas laiške srities valdytojui Konektikute rašė: "Su tam tikru pamaldžiu ir dėkingu džiūgavimu tuose tamsiuose ir paslaptinguose įvykiuose galime pastebėti, kad pirmaisiai Dievas paskatino Valstijas sušaukti visuotinį suvažiavimą. Po to skatino Konstitucijos priėmimą ir patvirtinimą tokios sistemos, kurią rekomendavo visuotinis suvažiavimas, dedant stiprų pamatą taikai ir laimei, nors žmonės abejojo tokia galimybe. Tuo buvo sunku patikėti, nes turėjome pakankamai daug priešasčių bijoti, jog mus užgriūna sumišimas, painiava ir nelaimės. Visame tame mes galime pastebėti Apvaizdos vedimą."

BENJAMIN
FRANKLIN
(Benjaminas
Franklinas)

Nors Konstitucijoje nesikreipiama į Dievą, ir suvažiavimo pastabose nedaug minima, bet, kad užtikrinti religinę laisvę, Konstitucija dėl religijos padarė daugiau, nei būtų įrašyti oficialūs ištikimybės religijai pažado žodžiai.

RELIGIJA IR TĖVAI - STEIGĖJAI

Amerikiečių istorikai nesutarė dėl asmeninės Tėvų-steigėjų religijos. Kai kurie, lygindami juos su Moze ar Jėzumi Kristumi, sudievi-

6*- John Locke, 7*- John Whitherspoon, 8*- Georg Whittefield, 9*- Joseph Priestley.

no kaip krikščionių šventuosius. Kiti juos laikė laisvaisiais mąstytojais - naujųjų laikų humanistų pirmtakais.

Tėvai-steigėjai gyveno "proto amžiaus" metu ("The Age of Reason"). Kaip sako aštuoniolikto amžiaus vedantysis vokiečių filosofas Emanuelis Kantas, žmogus turėtų naudoti savo protą mąstymui, nepasikliaudamas kokio nors tikėjimo išpažinimu, Biblija ar valstybės autoritetu. Tas "švietimo" judėjimas sukūrė įtampą tarp proto ir religijos. Keletas, kaip prancūzų mąstytojas Volteras, atmetė religiją, kaip nesuderinamą su protu. Kiti bandė atrasti sąlyčio taškus tarp proto ir religijos, pavyzdžiui, Džonas Lokas^{6*} savo knygoje *"Krikščionybės racionalumas"*.

Vienu populiariu kompromisu tarp tradicinės krikščionybės ir išsilavinusių žmonių racionalizmo buvo deizmas. (Platesniam deizmo aptarimui ir paneigimui prašome skaityti Epifanijos studijų 1 tomą "Dievas", 416-454 puslapiuose). Deizmas, septynioliktame amžiuje prasidėjęs Anglijoje, antroje aštuonioliktojo amžiaus pusėje išplito Amerikoje. Pagal deizmą religija apibudinama trimis tikėjimo punktais: Dievas, dorybė ir nemirtingumas. Deizmas neigė Biblijos įkvėpimą, stebuklus, Trejybės dogmą, Atpirkimą. Jis pabrėžė individualų protą, kuris yra plataus tikėjimo išpažinimų spektro priežastimi. Deizmo judėjimas įtakojė Konstitucijos Tėvus-steigėjus. Daugelis savo religinius įsitikinimus viešai skelbė nenorom, todėl dabar sunkiau pateikti aiškų vaizdą.

Nuo to laiko, kai pirmą kartą į Ameriką atsikėlė puritonai, religija prarado daug savo galios. Anot bažnyčios istoriko Martyno Marty, "1770 - 1790 -taisiais metais labai mažai amerikiečių priklausė, lankė ar rėmė religines organizacijas." Šiandien Jungtinėse Valstijose lankančių bažnyčių yra didesnis procentas, nei tuo metu, kai buvo rašoma Konstitucija.

Tėvai-steigėjai vertino religiją dėl jos nau-

dos visuomenei. "Konstitucijos tėvas" Džeimsas Madisonas rašė ir išsaugojo plačius Konstitucinio suvažiavimo užrašus, ir pats pasiūlė nemažai Konstitucijos pastraipų. Vienas Madisoną remiantis istorikas aprašo jį kaip "daugiausiai teologijoje nusimanantį Amerikos prezidentą" Tėvų-steigėjų tarpe. Jo išsilavinimas buvo tinkamiausias gauti leidimą į Niu-Džersį (vėliau Princeton) koledžą studijuoti. Jis išvertė Evangeliją iš graikų kalbos į lotynų. Vėliau ten pat studijavo teologiją, vadovaujant presbiterionų dvasininkui Džonui Viterpui^{7*}, kuris buvo vienas iš Nepriklausomybės Deklaracijos signatarų. Be abejonės, Madisoną mokė apie puolusią žmogaus prigimtį ir poreikį apriboti iki tam tikro laipsnio valstybės valdžią. Mes jau matėme Madisono įnašą dėl Amerikos religinės laisvės. Tačiau jo nutylėjimas apie asmeninius įsitikinimus tyrinėtojams leido spėlioti, jog jis palaikė deizmą.

Benjaminas Franklinas, vienas iš labiausiai atvirai pasisakiusių tėvų, savo autobiografijoje rašė: "Man buvo vos penkiolika, kai ... aš pradėjau abejoti Apreiškimu... Netrukus aš tapau visišku deistu... Aš buvau auklėtas kaip presbiterionas; nors kai kurios šio įsitikinimo dogmos, tokios, kaip amžinieji Dievo Įstatymai, išrinkimas, pasmerkimas, ir t.t., man pasirodė nesuprantamos, kitos abejotinos, ir aš anksti nustoja dalyvauti viešuose religiniuose susirinkimuose, nes sekmadieniais mokiausi, tačiau aš niekada nebuvo be religinių principų."

Autobiografijoje Franklinas aprašė savo kasdieninio savęs patikrinimo sistemą: kiekvieną savaitę pasirinkdamas tam tikrą dorybę stebėjo savo kasdieninę pažangą. Nors Evangelijos skelbėjas Džordžas Vaitfildas^{8*} buvo jo draugas, bet negalėjo jo įtikinti "atsiversti". Būdamas 84 metų amžiaus, Franklinas vienam dvasininkui rašė:

"Jūs trokštate sužinoti ką nors apie mano religiją? Tai pirmas kartas, kai kas nors mane

GEORGE WASHINGTON, JOHN ADAMS, THOMAS JEFFERSON
Iš kairės į dešinę: Džordžas Vašingtonas, Džonas Adamsas, Tomas Džefersonas)

apie tai klausinėja. Štai mano tikėjimas ir įsitikinimas: aš tikiu į vieną Dievą, Visatos Kūrėją, kad jis valdo ją savo Apvaizda, kad turi būti garbinamas, o to nedarome; kad priimtinausia tarnystė, kuria mes galime Jam atsilyginti, yra gero darymas kitiems Jo vaikams. Kalbant apie Jėzų Nazaretį, manau, kad jo moralė - elgesio normų sistema, kurią Jis mums paliko, yra geriausia, kokią pasaulis kada nors matė ar galėtų pamatyti. Tačiau aš suvokiau, kad Jo mokymo iškrypimai Jį žemino ir aš, kaip ir daugelis angliškųjų prieštarautojų, šiek tiek abejoju Jo dieviškumu."

Kai kurie tyrinėtojai tvirtino, kad dauguma Tėvų-steigėjų priklausė laisviesiems masonams. Dauguma kongrese, tai yra 52 iš 56 Nepriklausomybės deklaracijos signatarų, buvo masonai. Masonai nei viešai smerkė, nei teikė paramą krikščionybei, bet laikė ją dievišku pasireiškimu. Jie naudojos slaptumu ir simbolika, todėl jų istorija ir praktika yra apgaubta paslaptimi. Masonų pagrindiniai įsitikinimai yra Dievas - Kūrėjas, moralumas artimiesiems ir šaliai, o taip pat humanistiniai ir deistiniai principai. Žymiausias Tėvas-steigėjas, kuris rėmė masonizmą, buvo ne kas kitas, kaip tos valstybės tėvas ir Konstitucinio Kongreso prezidentas Džordžas Vašingtonas. Rašoma, kad jis dalyvavo masonų parade Filadelfijoje su pilna masonų uniforma. Konstituciniame suvažiavime nedalyvavo du svarbūs Tėvai-steigėjai. Tai Džonas Adamsas, ambasadorius Anglijoje ir Tomas Džefersonas, ambasadorius Prancūzijoje. Bet jie abu vaidino tam tikrą vaidmenį, sudarant Konstituciją. Adamsas parašė knygą ir išplatino Kongreso dalyviams. Knygą pavadino "Jungtinių Valstijų Konstitucijos apgynimas". Daugelis delegatų šią knygą perskaitė. Vėliau Adamsas tapo antruoju Jungtinių Valstijų prezidentu. Adamsas pradžioje studijavo ketindamas tapti dvasininku, bet paveiktas deizmo idėjų, apsisprendė būti teisininku. Tačiau savo gyvenime jis uoliai domėjosi teologiniais raštais. Jis rašė: "Dar neturėdamas dvylikos metų amžiaus aš neišvengiamai tapau poleminių religinių ir politinių raštų skaitytoju, ir daugiau nei septyniasdešimčiai metų įsitraukiau į šios rūšies knygų skaitymą... Aš stengiausi įgyti tiek informacijos, kiek tik galėjau apie visas religijas, kokios buvo kada nors pasaulyje egzistavusios." Vėlesniais savo gyvenimo metais Adamsas susirašinėjo su Tomu Džefersonu. Šie laišškai atskleidė plačių teologinių žinių bagažą, kurios lenkia daugumos šiandieninių krikščionių turimas žinias. Adamsas Džefersonui rašė:

"Apie religiją aš turiu daug ką pasakyti. Šiam didžiam dalykui aš buvau atidus daugiau nei šešiasdešimt metų. Mano dėmesį patraukė prieštaravimai tarp kalvinistų ir arminijonų (tikinčių Trejybės dogma), unitaristų (tikinčių, kad Dievas yra vienas asmuo), deistų, krikščionių ir ateistų."

Adamsas labai žavėjosi unitaristu Džosefu Pristliu^{9*}. Jis rašė: "Valstybės veikėjai gali planuoti laisvę ir piktnaudžiauti laisve, bet tik religija ir moralė gali nustatyti dėsnius, kuriais laisvė gali saugiai remtis. Patriotas turi būti religingu žmogumi." Kai Džefersonas, būdamas Paryžiuje, sužinojo Konstitucinio Kongreso dalyvių vardus, jis kreipėsi į juos, kaip į "pusdievius". Pirmą kartą pamatęs Konstitucijos projekto metmenis, jis apgailestavo, kad jame nėra įstatymo, ginančio religinę laisvę. Jis buvo įtakingas formuluojant žmogaus teisių įstatymo projektą. Vėliau Džefersonas tapo valstybės trečiuoju prezidentu. Turbūt jis yra labiausiai žinomas iš visų Tėvų-steigėjų dėl deizmo pažiūrų. Dėl tų pažiūrų jis buvo pravardžiuojamas "netikinčiu", "anti-krikščioniu" ir "Virdžinijos volteru". Nors ir prisipažindamas krikščioniu, jis vengė oficialaus jungimosi prie kokios nors denominacijos, tikėdamas, kad tikėjimo išpažinimai yra "krikščionių Bažnyčios griuvėsiai ir nelaimė". Jis neigė Trejybės dogmą ir spėliojo, kad unitarinė bažnyčia greitai taps daugumos religija Jungtinėse Valstijose. Džefersono požiūriu teologijos esmė buvo ne doktrina, bet moralės ir elgesio normos (etika). Jis tikėjo, kad Jėzus buvo didysis moralistas, bet kitų Jo mokymų priimti negalėjo. Jis sukūrė savo Naujojo Testamento versiją, kad "išrinkti perlus iš šiukšlyno," praleisdamas pasakojimą apie gimimą iš mergelės, stebuklus ir prisikėlimą.

Ne visi Tėvai-steigėjai buvo deistais. Kai kurie buvo konservatyvūs, Biblija tikintys krikščionys. Žinomas yra Džono Džei (John Jay) pavyzdys. Džei buvo vienas iš federacijos šalininkų ir bendraautorius Hamiltono ir Madisono raštų, kurie rėmė Konstitucijos ratifikavimą. Vėliau, esant kritiškai padėčiai Niujorko Valstijoje, jis įtakojo Konstitucijos patvirtinimą. Vašingtonas paskyrė jį pirmuoju Aukščiausiojo teismo Vyriausioju teisėju. Savo gy-

JOHN JAY
(Džonas Džei)
Pirmasis
Vyriausiasis
Teisėjas JAV
Aukščiausiojo
Teismo

venime Džei buvo veiklus, savo įsitikinimus turėjęs bažnyčios narys. Kaip Biblijos tyrinėtojas, jis domėjosi tuometiniu Biblijinių pranašysčių išsipildymu. Jis rodė pasipriešinimą to-

kiems netikinčiojo, kaip Tomas Pein, mokymams. Vėliau savo gyvenime jis tapo vienu pirmųjų Amerikos Biblijos Draugijos prezidentu. Savo metiniuose pranešimuose Draugijai jis išreiškė stiprų krikščionišką tikėjimą. Jis tikėjo dieviška Biblijos kilme, taip pat, kad žmogus buvo sukurtas tobulas, bet nupuolė. Džei, tikėdamas, kad Kristus yra pasaulio Gelbėtojas ir kad Jis pavedė savo mokiniams skelbti Evangeliją kiekvienai tautai, drąsino plačiai skleisti Bibliją pasaulyje. Nors jis ir nesutiko su kitų Tėvų-steigėjų deizmu, bet pritarė jų pasižen-timui dėl religinės laisvės.

Vėlesniais laikotarpiais į Tėvus-steigėjus žiūrėta pro skirtingus akinius. Religinas 19-tas amžius priminė, kad Tėvai-steigėjai išliko krikščioniškame tikėjime. Dvidešimtas - pasaulietiškas amžius primena jų netikėjimą. Kai kurie politiškai veiklūs konservatyvūs krikščionys vaizduoja juos kaip krikščionius-ortodoksus. Jei Tėvai-steigėjai šiandien būtų gyvi, jie paprasčiausiai nepatogiai pasijustų priskiriami dešiniajam fundamentalizmui - jų protai nega-

lėtų priimti šių įsitikinimų. Taip pat panašu, kad jie nebūtų patenkinti šiuolaikine visuome-ne ir jos materializmu, moraliniu palaidumu ir viešu abejingumu. Proto amžius dar nebuvo Aukso Amžiumi, taip pat ir dabar, kuriame mes gyvename, jo nėra.

Konstitucija turėjo savo silpnas vietas. Remiantis šiuo pagrindiniu dokumentu nepavyko panaikinti vergijos, o taip pat trūko žmogaus teisių įstatymo projekto. Šios silpnos vietos bu-vo ištaisytos įvedant pataisas. Tačiau besikei-čiančios sąlygos iškėlė naujus klausimus: Ar galėtų būti panaikintas rinkiminis elektoratas? Ar galėtų būti prailginti išrinktos valdžios vei-kimo terminai? Šie ir kiti klausimai skatino, kad būtų sušauktas naujas konstitucinis suva-žiavimas. Nepanašu, kad šiandien būtų galima atrasti panašios erudicijos valstybės veikėjų, kokie buvo 1787 metų delegatai. Ir nesvarbu, kokie protingi ir kokius gerus ketinimus turin-tys žmonės būtų, jie negalėtų sukurti tobulos valdymo formos. Pasauliui reikia Tobulo Įsta-tymų Leidejo.

ANTROJI DALIS

BIBLIJINĖS MINTYS APIE VALDŽIOS FORMAS

Jau buvo svarstytas ryšys tarp religijos ir Jungtinių Valstijų Konstitucijos, Konstitu-cinio suvažiavimo ir Konstitucijos autorių asmeninio gyvenimo. Atsižvelgiant į pačius do-kumentus, nors Konstitucijoje ir nėra nuorodos į Dievą, ji prisidėjo prie religijos gerovės gindama religinę laisvę. Konstitucinis suvažiavimas, siekdamas savo tikslo, labiau rėmėsi pasaulietiškais autoritetais nei Biblija, kad įrodytų savo siekių tikslumą. Nepaisant jų neortodoksiškų religinių įsitikinimų, Tėvai-steigėjai labai vertino religijos įnašą į visuo-menę, kuriai buvo dedami pamatai dorybės ir moralumo pagrindu. Dabar mes tyrinėsime ryšį tarp Jungtinių Valstijų Konstitucijos ir religijos platesnėje perspektyvoje.

Dar prieš konstitucinius laikus Amerikoje labiausiai skaitoma knyga buvo Biblija. Ką Biblija turi pasakyti apie valdžios struktūrą, organizavimą ar jos formą? Kokia buvo jos įtaka Amerikos valdžiai? Kokia yra idealios ateities valdžios vizija?

VALDŽIA tradiciškai įgauna tris formas:

1. Monarchija arba vieno asmens valdžia.
2. Aristokratija arba keletos asmenų valdžia.
3. Demokratija arba žmonių valdžia.

Demokratija gali būti tiesioginė arba netie-sioginė. Esant tiesioginei demokratijai visi pi-liečiai individualiai dalyvauja įvairiose valdžios funkcijose. Ši forma praktiška tik tada, kai piliečių yra mažas skaičius, panašiai, kaip senovės Graikijos miestuose-valstybėse.

Netiesioginė arba atstovų demokratija, kai žmonės renka jiems atstovaujančius asmenis. Atstovų demokratija taip pat yra vadinama respublika. Respublika yra valdžios forma, ku-rioje aukščiausia galia priklauso žmonėms, piliečiams, kurie turi teisę balsuoti.

Jungtinių Valstijų valdžia yra respublikos pavyzdys. Konstitucijos 4-tojo skyriaus 4-taja-

me straipsnyje teigiama, kad "Jungtinės Vals-tijos garantuos kiekvienai Valstijai šioje sajun-goje respublikinės valdžios formą."

Biblija mini žmonių valdžios daug formų, bet tik keletas turi dievišką pritarimą. Trys valdžios formos yra nurodytos kaip Dievo Kara-lystė. Pirmoji buvo pirmą kartą, neiškreipta Adomo valdžia. Antroji - senovės Izraelio valdžia. Trečioji, krikščioniškos Bažnyčios valdžia, kuri yra aiškiai įvardinta kaip Dievo Ka-ralystė. Skaitome: "*Ir niekas nepasakys: "Štai ji čia arba ten! Juk Dievo karalystė jau yra tarp jūsų... Todėl aš jums skiriu valdyti karalystę, kaip ir man ją yra skyręs Tėvas"* (Lk 17:21; 22:29).

ADOMO VALDŽIA ŽEMĖJE

Pirmame Pradžios knygos skyriuje Dievas paskelbė apie Savo žemišką kūrinių ir jos val-

dymą: *“Tuomet Dievas tarė: Padarykime žmogų pagal mūsų paveikslą ir panašumą; tevaldo jis jūros žuvis, ir padangių paukščius, ir galvijus ir visus laukinius žemės gyvulius, ir visus žemėje šliaužiojančius roplius! Dievas sukūrė žmogų pagal savo paveikslą, pagal savo paveikslą sukūrė jį; kaip vyrą ir moterį sukūrė juos. Dievas palaimino juos, tardamas: Būkite vaisingi ir dauginkitės, pripildykite žemę ir valdykite ją! Viešpataukite ir jūros žuvims, ir padangių paukščiams ir visiems žemėje judantiems gyvūnams.”* (Pr. 1:26-28[BD]).

Taigi, tai rodo, kad žemėje valdžia buvo atiduota į žmonijos rankas, kurią atstovavo pirmasis žmogus Adomas. Adomas buvo tobulas ir dėl to buvo pilnai pasiruošęs būti žemės viešpačiu, valdovu, karaliumi. Šis įgaliojimas daugintis, pripildyti, užvaldyti žemę ir joje viešpatuoti nebuvo skirtas vienam Adomui, bet visai žmonijai: *“Ir valdykite ją”*. Jei žmonija būtų pasilikusi tobula ir be nuodėmės, šis viešpatavimas nebūtų išslydęs iš jos rankų.

RESPUBLIKA - “PRIGIMTINĖ” - NUMATYTA VALDŽIA

Atkreipkime dėmesį, kad šiuo pavedimu žmogui “valdyti” nebuvo leista užvaldyti ar daryti įtaką artimui, bet visiems žmonėms buvo duota užvaldyti žemę. Jeigu žmonija būtų išlikusi tobula, tai dėl pagausėjimo žmonių, jiems paprasčiausiai būtų buvę būtina tartis kartu, derinti savo pastangas, ir surasti teisingus bei išmintingus bendrų palaimų paskirstymo būdus. O kadangi laikui bėgant, esant dideliui skaičiui žmonių, būtų neįmanoma susitikti ir kartu visiems konsultuotis, būtų būtina atskiroms žmonių grupėms rinkti tam tikrą skaičių savo atstovų, kad išreikštų jų bendrą požiūrį ir veiktų jų vardu. Jei visa žmonija būtų psichiškai, fiziškai ir morališkai tobula, jei kiekvienas žmogus mylėtų Dievą visa širdimi ir vadovautųsi Jo nurodymais ir įstatymais, o savo artimą mylėtų kaip save patį, tokiam sutvarkyme nebūtų nesutarimų ir trinties.

Iš to atrodo, kad pradinis Kūrėjo sumanymas dėl valdžios žemėje buvo numatyta respublikinė forma. Tai valdžia, kurioje dalyvautų kiekvienas asmuo; tvarka, kurioje kiekvienas žmogus būtų valdovas, kuriam būtų suteiktos plačios teisės kiekvienoje smulkmenoje atlikti savo pareigą dėl savęs ir dėl bendro gėrio.

Ši valdžia duota žmonijai Adomo asmenyje ir buvo pirmoji žemėje įkurta Dievo Karalystė. Tačiau būdamas neklusnus Aukščiausiam Valdovui, žmogus neteko teisės ne tik į savo gyvenimą, bet taip pat prarado teises ir privilegijas kaip Dievo įgaliojto valdovo žemėje. Tuo Dievo Karalystė ant žemės greitai baigėsi. Nuo tada Dievas leido žmogui valdyti žemę pagal

savo supratimą ir sugebėjimus.

SĄLYGOS PRIEŠ TVANĄ

Iki Pelego [dalytojo] dienų po tvano (Pr 10:25) žemė nebuvo padalinta į privatų - asmeninį turtą. Pirmą žmonių valdžią sukūrė Nimrodas (Pr 10:8-10). Pirmasis užrašytas prekybinis sandėris yra Abraomo pirkinys Machpelos uolos ir lauko (Pr 23:3-20). Iš šių faktų mes darome išvadą, kad prieš Tvaną nebuvo privačios nuosavybės, nebuvo valdžių tarp žmonių ir nebuvo konkurencijos versle. Kitais žodžiais tariant, visuomenė atrodė suorganizuota daugiau ar mažiau komunistiniu pagrindu, panašiai į Šiaurės Amerikos Indėnų visuomeninę organizaciją. Ši ypatinga visuomenės struktūra, susieta su vis didėjančiu žmogaus savanaudiškumu ir nuodėmingumu, ir dar didesniu angelų palikuonių - milžinų savanaudiškumu ir nuodėmingumu (Pr 6:4), atvedė žemę - visuomenę - į “sugedimą”.

“VIEŠPATS matė, koks didelis buvo žmonių nedorumas žemėje ir kaip kiekvienas užmojis, sumanytas jų širdyse, linko visą laiką tik į pikta... ir jam gėlė širdį. VIEŠPATS tarė: “Nušluosiu nuo žemės paviršiaus žmones, kuriuos sukūriau, žmones drauge su gyvuliais, ropliais ir padangių paukščiais...” Bet Nojus rado malonę Dievo akyse... Betgi Dievo akyse žemė buvo pagedusi ir pilna smurto. Dievas matė, kad žemė (visuomenė) buvo pagedusi, nes visi žmonės buvo sudarkę savo kelius žemėje..., “štai sunaikinsiu juos drauge su žeme” (jų visuomenine tvarka). (Pr 6:5,6,11-13[BD]).

Taip reikalai klostėsi prieš tvaną - angelai vadovavo žmonijai, o žmonija suorganizuota tam tikru komunistiniu pagrindu pateko į nesėkmę, nes angelams nepasisėkė pakelti žmones iš nuodėmės ir sugrąžinti į tobulą Rojaus stovį.

SENOVĖS IZRAELIO RESPUBLIKA

Izraelio karalystė yra vienintelė, kurią kada nors Dievas yra pripažinęs, kaip tam tikru būdu atvaizduojančią Jo valdžią ir įstatymus. Pirmą Izraelio yra buvę daug kitų tautų, bet nebuvo nei vienos, kuri galėtų aiškiai įrodyti, kad Dievas yra jos Steigėjas. Bendrai, Izraelio valdžios forma buvo dieviška autokratija - teokratija, nes Dievo per Mozę duoti įstatymai neleido Izraeliui daryti kokių nors pataisų, nei pridėti, nei atimti ką nors nuo Mozės įstatymo.

Daugeliu atvejų Izraelio valdžios forma skatino demokratiją. Nors Izraelis buvo viena tauta, bet po Jokūbo mirties buvo pripažintas jos padalijimas giminėmis. Kiekviena šeima ar giminė bendru susitarimu išrinkdavo ar paskir-

davo tam tikrus narius kaip jos atstovus ar vadovus - valdytojus. Šis paprotys tęsėsi net per visą jų vergystės Egipte laikotarpį. Tiems vadovams (jie buvo vadinami vyresniaisiais ir teisėjais) Mozė suteikė pilietinės valdžios garbę ir galią. Jie buvo kaip patarėjai ir žmonių visuomeninių reikalų tvarkytojai.

Pagal Dievo paliepimą Mozė nurodė žmonėms išrinkti vyresniusius ir teisėjus ir paskirti juos dešimčių, šimtų ir tūkstančių vadais (dešimtininkais, šimtininkais ir tūkstantininkais), kad jie galėtų veikti kaip piliečių atstovai, kaip žmonių valdytojai, spręsti įvairias bylas, darant Dievui priimtinius sprendimus (Iš 18:13-26; Įst 1:9, 12-18). Tokių vadų buvo tūkstančiai. Mozė privalėjo veikti kaip apeliacinis teisėjas, jei kuriais nors atvejais tiems teisėjams būtų per daug sudėtinga, tai jie, o ne Mozė turėjo nuspręsti, kuriuo atveju reikia į jį kreiptis. Papildomai prie šių vadų, iš jų tarpo Mozė išrinko 70 - ties grupę, kad padėtų jam mokyti ir vadovauti žmonėms (Sk 11:16,17, 24-30). Iš Dievo jie gavo ypatingą dvasią ir galią. Jie buvo pripažinti vadovais ir pasitarnaudavo aukštesniame lygyje visuotiniu būdu pranašaudami ir t.t. (25 eil.). Po Mozės mirties daugelis dalykų būdavo pateikiami Aukščiausiam kunigui dėl tiesioginio Dievo sprendimo per Urimą ir Tumimą, kas, mūsų įsitikinimu, buvo nuosprendžio dėklas, esantis ant Aukščiausiojo kunigo krūtinės (Iš 28:29-30).

Šie demokratiniai sprendimo elementai išliko Izraelyje beveik 500 metų, kol žmonių ir vyresniųjų reikalavimu buvo pakeisti į monarchiją. Nors pakeitimas prieštaravo Dievo minčiai, jie pasirinko pastarąją. Valdžia kildavo iš bendruomenės, arba iš žmonių (2 Sam 2:4; 1 Kar 12:1-20). Esant teokratinėi - demokratinėi valdžiai, Izraelis turėjo keletą valdžios rūšių - pakopų:

1. Mozė, kaip vyriausias teisėjas, buvo atsakingas už bendrą tvarką, kaip generalinis administratorius.

2. Aaronas ir jam pavaldūs kunigai, kaip vyriausieji dvasiniai vadovai;

3. 70 vyresniųjų - jie buvo ypatingi dvasiniai vadovai;

4. Dešimčių, penkiasdešimčių, šimtų ir tūkstančių rinkti vadai.

5. Levitai, kurie padėjo Aaronui, ir taip pat veikė kaip Įstatymus surašantys, ir dalinai kaip teismo vykdytojai - prieglaudos miestų tvarkytojai (Sk 35).

6. Vėliau, pranašai - nepriklausomi Izraelio tvarkytojai. Jie atliko ypatingai svarbų vaidmenį ginant žmonių teises ir ribojant sivalę ambicingų vadų, nepaisančių jiems Dievo duotų pavedimų.

NUO DEMOKRATIJOS IKI MONARCHIJOS

Teisėjų laikais Izraelio tautos organizacija buvo tik savanoriška. Tikrovėje kiekviena giminė sprendavo reikalus savo sienų ribose, ir giminių vadai buvo teisėjais eiliniams reikams. Tik vienas dalykas, kuris sutvirtino vienybę tarp šių giminių, buvo bendra kalba ir kraujo ryšys, o pirmiausiai - vienijo tikėjimas Dievu. Tačiau kartkartėmis Izraelis labiau trokšdavo karaliaus nei teisėjų. Pavyzdžiui, po stebuklingos pergalės prieš Madianitus, Izraelis panorė, kad juos valdytų Gedeonas, bet šis atsisakė (Teis 8:22, 23). Izraelitai buvo didžiai palaiminti išmintingai teisėjaujant Samueliui, bet su atėjusia geroje, atėjo ir garbės troškimas, noras būti panašioms į aplinkines tautas - tapti jungtine karalyste, valdoma karaliaus, kuris vadovautų jiems kare, valdytų juos, kaip ištiesią tautą ir sutelktų jų galią bei jėgą.

Žiūrint pasaulietišku žvilgsniu, tauta nusprendė išmintingai, bet Dievo požiūriu - neišmintingai. Jie kreipėsi į Samuelį, kaip Dievo atstovą, patepti (paskirti) jiems karalių, ir taip įkurti jų tarpe centrinę valdžią. "Atstumas reginiui teikia žavesio", - toks yra bendras posakis, kuris tinka Izraelio atveju. Žvelgdami į aplinkines tautas, jie pastebėjo šlovę karaliaus, jo armijų, jo karvedžių, jo kovos vežimų. Tokie karaliai buvo savo tautos žmonių karo vadais, ir daugiau ar mažiau šių karalių kilnumas, valdžia ir jėga atsispindėjo jų valdomose tautose. Izraelitai nematė sunkių našų, po kuriomis buvo palinkę daug žmonių, o tai buvo karališko iškilmingumo ir šlovės išdava.

Kai mes pasižiūrime į šitą dalyką dievišku požiūriu, tai suprantame, kad žmonės, tada, kai jie teikė pirmenybę karaliui labiau negu respublikai, kurią valdė dieviškasis Karalius, padarė apgailėtiną pasirinkimą. Viešpats perspėjo juos per Mozę, jog, jeigu jie kuriuo nors metu pasirinktų monarchinę valdžią, o ne tą, kurią Jis jiems yra paskyręs, susilauks blogų pasekmių (Įst 17:14-20). Šiuo požiūriu mes galime matyti, kad respublika, kurią valdė dievišku būdu paskirti teisėjai, siekė ugdyti izraelitus asmeniškai - individualiai. Tuo tarpu karalystė, be abejo, siekė juos ugdyti kaip tautą. Individualus ugdymasis, praktikuojant laisvę ir individualumą, be abejonės, geriau paruoštą tautą ateinančiam Mesijui ir tinkamesniam Jo priėmimui. Savo pažaduose apie ateities palaimas Viešpats skelbia: "*Aš grąžinsiu tau teisėjus, kokie jie buvo, ir patarėjus kaip pradžioje*" (Iz 1:26[KB]). Taip Dievas aiškiai pranešė, kad respublikinė forma, vadovaujant Dievui, buvo geresnė už vėlesnę karaliaus valdžią. Dievui primygtinai reikalaujant, Samuelis paaiškino tautai - žmonėms, kad bus ignoruojamos jų teisės ir laisvės, ir kad jie dėl šio

pasikeitimo taps vergais. Tačiau jie tapo apkinti, apkvaitinti populiaria idėja, kurios pavyzdį matė aplink esančiose tautose (1 Sam 8:6-22). Iš to, kas pasakojama Samuelio knygoje apie karaliaus būdą (1 Sam 8:11), mes neturime suprasti, kad duotas aprašymas būtų būdingas vienam kuriam nors karaliui, bet čia buvo kalbama apie visuotinę karalių valdžią kaip valdžią vieno žmogaus, iškelto į imperatoriškos galios užimamą postą, kokį turėdavo senų laikų karaliai. Karalių valdžios forma yra bloga dėl trijų priežasčių:

1. Visi žmonės yra netobuli ir nupuolę, vadinasi, taip pat ir karaliai. Ir tai būtų tik jų netobulumo laipsnio klausimas: kiek jie yra palinkę į didybę, savanaudiškumą ir piktnaudžiavimą savo galia.

2. Netobulumas tų, kuriuos jie valdo, valdomųjų neišmintingumas padaro galimą didelės galios sau pasisavinimą ir, kažkuria tai prasme, tą pateisina.

3. Sėtono vykdomas bendros tvarkos suardymas visuose žemiškuose reikaluose, šviesa darant tamsa ir tamsą padarant šviesa, įtakoja valdančiuosius ir valdomuosius, sukuria išpūdį, jog piktnaudžiavimas galia iš tikrųjų yra būtinas ir net naudingas valdomiesiems.

Taigi, su karalystės įkūrimu atėjo Izraelio tautos respublikinės valdžios pabaiga. Nepaisant to, Izraelio monarchija niekad nebuvo absoliuti - valdovas ir valdomieji, bet visi vienu metu turėjo paklusti Dievo Įstatymui, todėl žmonės neprarado tam tikrų teisių.

Istorikai, pradėdami rašyti apie demokratijos istoriją senovės Graikijoje, nepastebėjo senovės Izraelio respublikos. Bet pagal Amerikos enciklopediją (1937), pirmoji pasaulio istorijoje žinoma respublika yra Izraelio valstybė, pradedant Moze iki karaliaus Saulio. Enciklopedija teigia, kad Izraelio respublikoje "visi žmonės, jauni ir seni, turtingi ir vargšai, vyrai ir moterys, turėjo balsavimo teisę viešuose reikaluose ir ypatingą teisę vadovų pasirinkime. Tai yra seniausias užrašas apie pasirinkimą, pasinaudojant rinkimais". Taigi senovės Izraelio respublika užbėgo į priekį senovės Graikijos ir Romos demokratijai maždaug tūkstančiu metų.

DEMOKRATINIS BAŽNYČIOS VALDYMAS

Jėzus Kristus skelbė Dievo karalystės atėjimą. Bet Kristaus karalystė nebuvo šio pasaulio karalystė. Vadinasi, Naujasis Testamentas mažai ką turi pasakyti apie civilines valdžios formas, kadangi tai buvo Dievo karalystė - Dievo Bažnyčia, kurią įkūrė Jėzus.

Reikia išanalizuoti ankstyvosios Bažnyčios vadovavimo formą. Skaitome: "*Taip vienus Dievas paskyrė Surinkime, pirma, apašta-*

lais, antra, pranašais, trečia, mokytojais, paskui eina stebuklai, gydymo dovanos, paslaugos, reikalų tvarkymai, liežuvių (kalbų) rūšys" (1 Kor 12:28 [AJ]). Tekstas nurodo apie ankstyvosios Bažnyčios vadovavimą, kuris aiškiai buvo suorganizuotas pagal kongregacinius principus. Ši vadovavimo forma buvo tam tikros Apaštalo nustatytos tvarkos: išrinkti "reikalų tvarkytojai", Surinkimų vedantieji, kurie padėdavo Bažnyčioms - Surinkimams tvarkyti jų įvairius reikalus.

Apaštalo suformuota Bažnyčia tvarkė savo reikalus taip, kaip nurodė Jėzus Kristus ir Apaštalai. Apaštalai patardavo ir pripažindavo Surinkimų išrinktus tarnus, paskiriant juos tarnystei. Šie tarnai sudarė dvi grupes:

1. Diakonai - pavyzdžiui, septyni diakonai patarnavimui vietoje (Apd 6:1-6) ir Surinkimo diakonai - rinkti ir nuvežti aukas vargingiems Jeruzalės šventiesiems (2 Kor 8:19, 23 [AJ]). Žodis *χειροτόνῳ* [*cheirotoneo*], verčiamas "išrinktas", tai reiškia Surinkimų išrinktas pakeičiant ranką.

2. Vyresnieji (Apd 14:23 [BD]). Čia žodis "*cheirotoneo*" yra neteisingai verčiamas "paskirtas". (Lietuvių kalboje beveik visuose vertimuose šis žodis išverstas klaidingai, išskyrus A. Jurėno 1961m. vertime "išrinkę", tačiau, taisydamas savo vertimą 1993m. jis pakartojo bendrą klaidą, užrašydamas žodį "paskyrę", v.p.).

Kitus reikalus Bažnyčios sprendė taip, kaip patarė Paulius; pavyzdžiui, aukojant vargstantiems šventiesiems, išrinko Surinkimo pasiuntinius tvarkyti dovanų rinkimą ir perdavimą. (2 Kor 8:1-24 [AJ]).

Vėlgi, sudrausminimo praktikavimas Kristaus paliepimu (Mt 18:15-17) buvo pavestas Surinkimui. Pauliaus raginimas korintiečiams vieningai drausminti kraujomaiša susitepusį brolių (1 Kor 5:1-13) įrodo, kad Bažnyčia - kiekvienas atskiras Surinkimas, praktikavo vietinį sudrausminimo būdą. Ir vėlesnis šio atgailaujančio brolio priėmimas balsavimu (2 Kor 2:5-10) įrodo, kad kiekvienas atskiras Surinkimas sprendė, ar jam bendrauti su tokiais žmonėmis, ar ne. Be to, Surinkimas nusprendė, kur ir kada susirinkti (Mt 18:19, 20; Žyd 10:25). Jie taip pat siųsdavo misionierius (Apd 13:1-3). Šie faktai įrodo, kad, pagal Viešpaties nurodymą, kiekviena atskira kongregacija - Surinkimas pats vadovavo savo reikalams. Šią tiesą įrodo pasišventusiųjų tikinčiųjų kunigystės doktrina (1 Pt 2:5,9), kuri reiškia atskirų Kristaus Bažnyčios narių ("Mažosios kaimenės") lygias kunigystės teises ir atitinkamą bendrų interesų išsprendimą vienbalsiai arba daugumos susitarimu - kongregaciniu principu. Taip kiekviena Bažnyčia yra Dievo sutvarkyta institucija demokratijos principu, suteikiant vienodas teises visiems jos nariams pagal Apaštalo nustatytą Surinkimo tvarką. Tai derinasi su talentų, įgūdžių, pasiekimų ir pareigų - funkcijų įvairove, kurias vykdo skirtingi Surinkimo nariai.

GARBINGA TARNYSTĖ

“Kas nori man tarnauti tegu seka paskui mane: kur aš esu, ten bus ir mano tarnas. Kas man tarnaus, tą pagerbs mano Tėvas.” (Jn 12:26[BD])

Mintis apie nesavanaudišką tarnavimą yra viena iš tų, kuri vis labiau ir labiau tampa nemalonia visose žmonių grupėse. Tiek tautos, tiek individualiai žmonės yra persisunkę didele priešiško - antagonizmo dvasia viskam. Jų tarnavimas vienas kitam paprastai yra apribojamas, tiek, kiek to reikalauja savi interesai, tarnauja nenoriai ir šykščiai. Visiems suprantamas šūkis: “Mažiausias patarnavimas už didžiausią atlygį”.

Visiškai kitokia yra Kristaus dvasia. Jis su malonumu įvykdė Dievo numatytą išgelbėjimo ir žmonių palaiminimo planą, tuo padovanojdamas be pinigų ir be nustatytos kainos didžiausią, koks įmanoma, patarnavimą - tapęs gyva auka paaukojo savo gyvybę (Mt 20:25-28). Jis neišgirdo net padėkos, bet dar susilaukė priekaištų iš tų, kuriems Jis tarnavo tokia didžiule kaina, Jam kainavusia gyvybę (Rom 15:1-3).

Jėzus sakė, “Kas nori man tarnauti, tegul seka paskui mane.” Tarnauti Kristui - reiškia stoti į Jo pusę ir Jam vadovaujant tarnauti garbingoje tarnystėje, kuriai Jis paskyrė visas savo jėgas, net iki mirties, tarnaudamas Dievui ir žmonijai tiksliai pagal Dievo plano vykdymo būdus ir taisykles. Tuo Jis mus nukreipia sekti Jį, Jo pasišventimo tarnystėje. Jis sako: *“Jei kas nori eiti paskui mane, teišsižada pats savęs, tepasiima savo kryžių ir teseka manimi... Mokinys nėra aukštesnis už savo mokytoją, nei tarnas už šeimininką... Imkite ant savo pečių mano jungą ir mokykitės iš manęs, nes aš romus ir nuolankios širdies, ir rasite savo sieloms atgaivą. Mano jungas švelnus, mano našta lengva”* (Mt 10:24; 16:24; 11:29,30[BD]).

Išdidi dvasia negali sekti Kristumi. Žmogaus minčių ir jausmų eiga pirmiausia turi pasikeisti į romumą, nuolankumą, švelnumą ir meilę. Turintis pasididžiavimo, išpuikimo ir tuštybės dvasią turi pasikeisti, o su šiuo pasikeitimu, ištikimai sekant Mokytojo pėdomis Viešpaties tarnystėje, ateis taika ir ramybė.

Niekas nėra padaręs didesnės klaidos kaip tie, kurie paniekina tarnystę Dievui, norėdami jos palengvinimo, mažesnių suvaržymų, nes nenori užsitraukti negarbės nuo pasaulio. Tik tie vyrai ir moterys yra verti, kad juos atsimintų po jų mirties, kurie ištikimai ir išmintingai tarnavo Dievui ir artimui. Tik tokių žmonių vardai išliko minimi istorijoje, o tuo tarpu gyvenusieji savo patogumui buvo paprasčiausiai pamiršti.

Prie švytinčių pasaulio šviesulių anomis dienomis buvo priskirti tokie kilnūs Dievo tarnai, kaip Mozė, Elisas ir Apaštalas Paulius - žmonės, kurie drąsiai sutikdavo kiekvieną pavojų, rizikuodami savo gyvybėmis, kad pasitarnautų Dievo tikslams, artimo labui. Štai Mozė, slegiamas didžiulės daugybės kietasprandžių izraelitų naštos rūpesčių, buvo abejingas savo patogumams, minčių ir kūno poilsui. Jis visas jėgas atidavė tarnaudamas savo žmonėms. Pagalvokime apie Eliją. Jis uoliai ir pasiaukojančiai siekė tarnauti stabmeldiškam Izraeliui ir stojo kovon su 450 Baalo pranašų, atkuriant Dievo Jahvės garbinimą (1Kar 18:19-40). Dabar pažvelkime į Paulių, kuriam teko rūpintis visomis Bažnyčiomis - Surinkimais (2Kor 11:28) ir nuveikti didelį darbą skleidžiant Evangeliją tarp žydų ir pagonių, susiduriant su ryžtingu pasipriešinimu ir persekiojimu, nuolat statant į pavojų savo gyvybę, kas neleido jam turėti ramaus ir lengvo gyvenimo, kurio trokšta kiekvienas žmogus.

Vėlesniais laikais mes turime kilnius reformatorių ir kankinių, o taip pat žmonių teisių ir laisvių saugotojų bei gynėjų pavyzdžius, už visa tai užmokėjusius didžiulę kainą. Tarp pastarųjų išryškėja Džordžo Vašingtono ir Abromas Linkolno garbingi vardai. Tai du vyrai, kuriuos, akivaizdžiai, didžiulių pavojų ir konfliktų laikais, iškėlė Dievo Apvaizda. Pirmąjį, kad užtikrinti šioje didelėje vietovėje - Amerikoje visų tautų prispaustųjų prieglaudą ir saugumą, o antrąjį - kad išlaisvintų Ameriką iš žmogiškos vergijos ir apsaugotų nuo nesantikos ir susiskaldymo.

Turint galvoje Dievo planą, negalime skaičiuoti Amerikos istorijos, nepastebėdami visa valdančios Dievo jėgos, kuri aprūpina ir palaiško šią šalį (Iz 18:1), skirtą dėl išrinktųjų saugios prieglaudos, kur Tiesa, netrukdoma klaidos galėtų būti laisvai skleidžiama, ir tam tikru mastu galima būtų džiaugtis Dievo sūnų šlovina laisve. Ypač tai aišku iš to, kad didelis krikščioniškas darbas, skelbiant Dievo Žodžio Tiesą, laisvą nuo tamsiųjų amžių klaidų, prasiėjo ir koncentravosi šioje šalyje. Valstybės egzistavimo aušroje, kai grėsė priešiškos užsienio jėgos bei jos pačios ribose kariaujančios grupuotės, į pagalbą kilo karys ir valstybės vyras Džordžas Vašingtonas. Pats ieškodamas Dievo pagalbos bei skatindamas tą patį daryti tautą, jis tapo žmogiškuoju įrankiu Dievo rankose, išlaisvinant šią tautą nuo engėjų priespaudos.

VAŠINGTONO CHARAKTERIO KILNUMAS

Vašingtonas aiškiai parodė stiprų charakterį ir lojalumą teisingumo principams. Iš visų pusių apsuptas priešų bei smulkmeniškų pavyduliavimų, politinių intrigų, iškraipymų, šmeižtų bei samokslų prieš jį, siekiant kaip pagrindinio vadovo atleidimo, jis išlaikė savitvardą, orumą, kilnumu įgijo pasitikėjimą, pergalingai apgindamas savo teisingą požiūrį. Tai įkvėpė pasitikėjimą artimai su juo susijusiems. 1777 - 78 metų žiemą Fordžo slėnyje (Valley Forge), jis, su du kartus sumušta vargingai apgyvendinta ir blogai maitinama armija, su tūkstančiais "basomis kojomis ar kitais atžvilgiais nuogu" žmonių, žengė per ypatingai sunkius išmėginimus, patirdamas daug šiurkščios viešos kritikos, trūkstant paramos bei priekabiai besikišant kongresui, kuris buvo per silpnas, kad jam padėtų. Nepaisant to, jis parodė didžiulę drąsą, gilią užuojautą savo kenčiantiems kariams ir stiprų tikėjimą Dievu, su kuriuo maldoje jis praleisdavo valandų valandas, ieškodamas pagalbos vadovavimui, paguodos, nusiramino.

Vašingtonas buvo labai atidus kitiems. Pasakojama, kad progai pasitaikius jis užėjo į karininkų gyvenamą patalpą aplankyti ligonio - kenčiančio kareivio galiniame kambaryje. Karininkai triukšmingai linksminosi. Užuo priekaištavęs jiems dėl dėmesio stokos ligoniui, jis tyliai ant pirštų galų praėjo pro jų patalpą į galinį kambarį. Jo geras pavyzdys atvedė juos į protą ir jie nurimo. Kai kurie armijoje nešvankiai kalbėjo, skųsdamiesi savo sunkumais. Dėl viso to atsirado toks įsakas:

**GENEROLAS VAŠINGTONO ĮSAKAS DĖL TVARKOS
ŽEMYNŲ ARMIOJE, DĖL NEŠVANKIŲ ŽODŽIŲ
VARTOJIMO, DĖL DIEVO NIEKINIMO**

Generolas su apgailestavimu praneša, kad kvailas ir nedoras profanavimas - niekinant Dievą, keikiantis ir prisiekinėjant yra yda - blogis, kuris iki to laiko Amerikos armijoje nebuvo žinomas, ėmė darytis madingu.

Generolas tikisi, kad jo karininkai savo pavyzdžiu darydami įtaką sieks visa tai ištaisyti, nes tiek jie patys, tiek jų vyrai vargu ar gali tikėtis dangiškos palaimos karo tarnyboje, įžeidinami nepagarbumu ir kvailystėmis.

Be to, ši yda yra tokia žemo lygio ir negarbinga, kad ją bjaurisi ir jos neapkenčia kiekvienas išmintingas ir valingas žmogus.

*Generolas Džordžas Vašingtonas
Žemyno Armijos Vadas*

LINKOLNAS TAIP PAT KILNI ASMENYBĖ

Maždaug po 80-ties metų, kai šalį žemino vergija ir kai spaudos dejonės pasiekė Ka-

reivijų Viešpaties ausis nuo maždaug keturių milijonų mums artimų žmonių Jungtinėse Valstijose, Viešpats iškėlė Linkolną, kitą patriotą ir valstybės vyrą, kuris kilnia savo širdimi ir protu nešė prispaustųjų naštas, žvelgdamas į Dievą ir skatindamas tą patį daryti tautą, jis pasišventė artimo labui.

Imdamasis Jungtinių Valstijų prezidentavimo, Linkolnas savo atsisveikinimo kalboje draugams Springfilde, Ilinojaus valstijoje taip pasakė:

"Dabar aš išvykstu, nežinodamas kada, ir iš viso, ar kada nors galėsiu sugrįžti, o prieš save turiu didesnę užduotį nei tą, kuri slėgė Vašingtono pečius. Pagalba, kurią dieviškoji Esysbė teikė jam, ji kontroliuoja ir mano, ir visų mūsų likimus, kad pasisektų. Turint tokią pagalbą man negali nepavykti... Pavedu jus Jo globai, mano mieli bičiuliai, kaimynai, jaudindamasis atsisveikinu su jumis. Tikiuosi, kad jūs savo maldose prisiminsite ir mane."

1863 - tieji metai Jungtinių Valstijų jaunai šaliai buvo reikšmingi. Šalis buvo beviltiškai sunkioje padėtyje. Joje siautėjo anarchija bei išdavystės. **Prezidentas Linkolnas, tikėdamas Dievo galybe apsaugoti tautą, panašiai kaip Mozė pasitikėdamas Dievu, išvaduojant izraelitus iš Egipto, išleido tokį atsišaukimą:**

Jungtinių Amerikos Valstijų Senatas, pamaldžiai pripažindamas aukščiausią valdžią ir teisingą Visagalio Dievo valdymą visuose žmonių ir tautų reikaluose, savo sprendimu paprašė prezidento numatyti dieną visos tautos maldai ir nusižeminimui. O kadangi tautos pareiga, kaip žmonių, yra pripažinti savo priklausomumą nuo visa valdančios Dievo galios, išpažinti nuodėmes ir prasižengimus, nuolankiai gailintis su užtikrinta viltimi, kad tikra atgaila ves į malonę ir atleidimą, ir leis pažinti aukščiausią Tiesą, paskelbtą Šventajame Rašte, Tiesą, kurią įrodė visa istorija, kad palaimintos yra tik tos tautos, kurių VIEŠPATIS yra Dievas.

Žinome, kad pagal Jo dieviškąją Įstatymą, kaip atskiri žmonės, taip ir tautos šiame pasaulyje yra baudžiamos. Gali būti, kad tos baisios žiauraus karo negandos, dabar niokojančios šalį ir yra bausmė, už mūsų pačių nuodėmes, kad mūsų tautinė reforma galėtų būti užbaigta.

Four score and seven years ago our fathers brought forth to this continent a new nation conceived in liberty and dedicated to the proposition that all men are created equal. We are met on a great battlefield of that war. We have come here to dedicate, and we cannot dedicate, we cannot consecrate, we cannot hallow, this ground. The brave men, living and dead, who struggled here, have consecrated it, far above our poor power to add or detract. The world will little note nor long remember what we here have done, but can never forget what they have done here. It is altogether fitting and proper that we should do this. But, in a larger sense, we cannot dedicate, we cannot consecrate, we cannot hallow, this ground. The brave men, living and dead, who struggled here, have consecrated it, far above our poor power to add or detract. The world will little note nor long remember what we here have done, but can never forget what they have done here. It is altogether fitting and proper that we should do this.

Mes buvome (manau, kad ir esame) pačių geriausių Dangaus dovanų gavėjais. Šią eilę metų mes buvome saugomi taikoje ir suklestėjome. Žmonių skaičiumi, gerove ir jėga mes pralenkėme visas kitas tautas.

BET MES UŽMIRŠOME DIEVĄ!

Mes užmiršome maloningą ranką, kuri saugojo mus taikoje, leido daugėti ir turtėti, stiprino mus, ir tuščiai įsivaizdavome mūsų širdžių apgaulingume, kad visas šias palaimas sukūrė ne aukštesnė išmintis, o mūsų pačių dorybė. Apsvaigę nuolatine sėkme, tapome per daug savimi patenkinti, kad suprastume Atpirkimo ir saugančios Malonės būtinumą. Tapome per daug išdidūs, kad melstumėmės Dievui, kuris mus sukūrė! Mums reikia nusižeminti prieš Dievo galią, išpažinti savo tautinės nuodėmės, ir melsti gailestingumo ir atleidimo.

Taigi, dabar, pagal reikalavimą ir pilnai sutinkant su Senato požiūriu, pagal tai aš ir formuluoju savo kreipimąsi. Aš, (prezidentas), numatau ir skiriu ketvirtadienį, 1863 - čiujų metų balandžio 30 - tą dieną tautos nusižeminimo, pasninko ir maldos diena. Ir tokiu būdu, prašau visus žmones tą dieną susilaikyti nuo savo kasdieninių pasaulietiško darbų bei reikalų, ir jungtis individualiose ir viešo Dievo garbinimo vietose, ar asmeniškai kiekvienas savo namuose, pašvenčiant šią dieną Viešpačiui, ištikimai - atsidavusiai vykdyti šia iškilminga ir didinga proga deramas religines pareigas.

Kai visa tai nuoširdžiai ir tiesoje, nuolankiai atliksime, ilsėsime viltyje, suteiktoje per dieviškus mokymus, kad bus išgirstas aukštybėse vieningas tautos šauksmas ir atsakyta palaimomis, atleidžiant mūsų tautinės nuodėmės, atstatant mūsų dabar padalintą ir kenčiančią šalį, vedant į laimingą ateities vienybės ir taikos stovį".

Paliudijimui aš pasirašau ir užtvirtinu Jungtinių Valstijų antspaudu.

Atsišaukimas parašytas mūsų Viešpaties 1863 - čiais metais kovo 30-tą dieną, Vašingtono mieste.

Abraomas Linkolnas
JAV Prezidentas.

Apie savo religinius įsitikinimus Linkolnas taip sakė: "Aš niekada savęs nepriskyriau kuriai nors bažnyčiai, kadangi man buvo sunku sutikti su ilgais ir sudėtingais krikščioniškos bažnyčios doktrinų teiginiais, esančiais pagrindiniuose religiniuose įsitikinimuose ir tikėjimo išpažinimuose. Ka gi, gal kada nors kuri nors bažnyčia kaip vienintelį pasirengimą narystei virš savo altoriaus įrašys glaustai išreikštą Išganytojo teiginį, trumpai išreiškiantį Įstatymo ir Evangelijos esmę: *'Mylėk savo Viešpatį Dievą visa širdimi, visa siela, visu protu, o*

savo artimą, kaip pats save'. Į tokią bažnyčią aš jungsiuos visa savo širdimi ir visa savo siela."

Vašingtonas ir Linkolnas buvo kilnios asmenybės ir dievobaimingi žmonės. Tačiau, ar jie tikrai buvo pilnai Dievui pasišventę krikščionys, Nauji Kūriniai Jėzuje Kristuje (2Kor 5:17; Gal 6:14,15), ar jie buvo išrinkti ir tinkami Dievo Karalystės dangiškai daliai - išrinktųjų grupei, Mažajai Kaimenei (Lk 12:32), 144000 (Apr 7:1-4; 14:1), kaip Nuotaka ar kaip Kristaus Kūnas, nežinome (Apr 19:7; 21:9-11; Ef 1:22,23; 5:23-33; Kol 1:18). Ar jie buvo išrinkti į Didžiąją Minią (antroji dalis Bažnyčios pirmagimių Heb 12:23), taip pat nežinome, ta grupė žmonių atėjo *"iš didžiojo suspaudimo"* (Apr 7:9-17).

Neturėtume pamiršti, kad yra dvi netrukus ateisiančios Dievo Karalystės dalys: dangiškoji ir žemiškoji, - *"naujas dangus ir nauja žemė"* (Iz 65:17; 2Pt 3:13; Apr 21). (Skaityti brošiūrėlę "Dievo Karalystė - dangiška ir žemiška").

Daugeliui kilnių asmenybių, įskaitant Senuosius Vertuosius, gyvenusius dar prieš Evangelijos amžiaus periodą (Heb 11:38-40), bus atlyginta Dievo Karalystėje čia - ant žemės (Mt 6:10). Kaip pavyzdį Jėzus paminėjo Joną Krikštytoją. Jis sakė: *"Iš tiesų sakau jums: tarp gimusių iš moterų nėra buvę didesnio už Joną Krikštytoją, bet mažiausias dangaus karalystėje didesnis už jį"* (Mt 11:11).

DIEVAS VERTINA TIKRĄ KRIKŠČIONIŠKĄ TARNYSTĘ

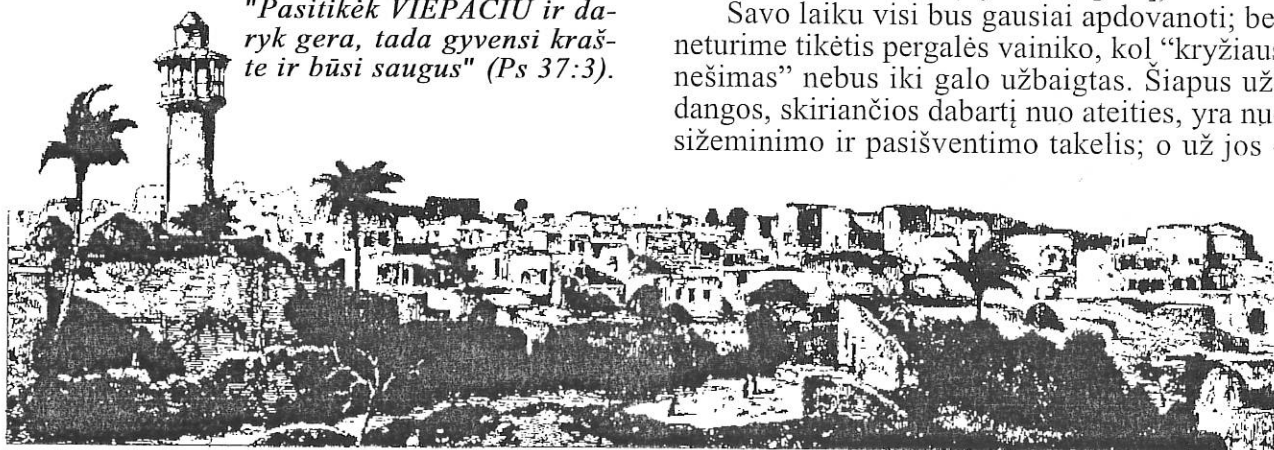
Evangelijos Amžiuje buvo daug tikinčių žmonių: vieni daugiau žinomi, kiti mažiau. Daug buvo ir beveik nežinomų, kurie, sekdami Kristaus pavyzdžiu, pasirinko pasiaukojimo tarnystę, atsižadant savęs. "Jei kas nori man tarnauti, teseką manimi; kur aš esu, ten bus ir mano tarnas." Žmonės bus apdovanoti už ištikimą tarnystę Viešpačiui, pilną išipareigojimo įvykdymą, leidžiant jiems dalyvauti Jo šlovinoje Karalystėje savu laiku. Jėzus sakė:

"Aš gerbsiu tuos, kurie mane garbina... Kas išpažins mane žmonių akivaizdoje, tą ir aš išpažinsiu mano Tėvo akivaizdoje" (palyginti 1 Sam 2:30; Mt 10:32).

Dievas pagerbs ir apdovanos visus savo ištikimus tarnus: vienus dangiškoje Savo Karalystės dalyje, kitus - žemiškoje, matomoje. Mažoji Kaimenė, apie kurią kalba mūsų tekstas, žinoma, gaus aukščiausią apdovanojimą - turės dalį pirmajame prisikėlime ir bus su Jėzumi Jo soste (Mt 19:28; 25:31; 1Tes 4:16,17; Apr 5:9, 10; 20:4,6). Antroji pagal garbę Tūkstantmetinės Karalystės dangiškoje dalyje bus Didžioji Minia, simbolinės jaunosios pamergės - draugių palyda (Ps 45:14,15). Senuosius Vertuosius

Kristus pagerbs ir apdovanos, ir jie valdys Tūkstantmetinės Karalystės žemiškoje dalyje (Ps 45:16; Iz 32:1; 24:23; Lk 13:28). Jų ypatingi bendradarbiai bus ketvirtoji išrinktųjų klasė - Jaunieji Vertieji ("jaunuoliai" iš Joėlio 2:28, "moliniai indai" iš 2Tim 2:20; angl. vert. "žemės indai"), kurie pasišventė amžiaus paigoje, kai jau buvo pilnai išrinkti 144000. Jie

"Pasitikėk VIEPAČIU ir daryk gera, tada gyvensi krašte ir būsi saugus" (Ps 37:3).

gaus garbingas pareigas ir bus priklausomi Seniesiems Vertiesiems. Visiems dabar pasišventčiantiems ir ištikimiems bus gausiai atlyginta Dievo Karalystės žemiškoje dalyje.

Visi, kurie įrodys savo meilę ir atsidavimą Dievui ir Kristui ir Jo geranoriškam žmonijos išgelbėjimo ir palaiminimo planui, nepraras savo atlygio. Visus juos lydės Dievo akys: -

VIESPATS sako: *"Mokysiu tave ir rodysiu tau kelią, kuriuo turi eiti; patarsiu tau, lydėdamas tave akimis"* (Ps 32:8[BD]).

Dievas prisimena jų elgesį visose ypatingose aplinkybėse ir sąlygose. Ir nei vienas, kuris

ištikimai ir stropiai atlieka savo darbą, kad ir patį kukliausią, neliks Jo nepastebėtas.

"Aš jums sakau: kas išpažins mane žmonių akivaizdoje, tą ir Žmogaus Sūnus išpažins Dievo angelų akivaizdoje" (Lk 12:8 [BD]). **"Dievas nėra neteisingas. Jis nepamirš jūsų darbų, jūsų meilės, kurią parodėte Jo Vardui, kai tarnavote ir tebetarnaujate šventiesiems"** (Žyd 6:10[BD]).

Savo laiku visi bus gausiai apdovanoti; bet neturime tikėtis pergalės vainiko, kol "kryžiaus nešimas" nebus iki galo užbaigtas. Šiapus uždangos, skiriančios dabartį nuo ateities, yra nušizeminimo ir pasišventimo takelis; o už jos -

amžina šlovė, taika, gyrius ir džiaugsmas.

Mylimieji, prisiminkime Pažadus, kad galėtumėte iš jų semtis iškėpimo, kurio mums vis labiau ir labiau reikės, nes šių dienų išbandymai tampa vis griežtesni ir apsunkina tarnavimą Dievui. Apaštalas pataria:

"Kęsk vargus kartu su manimi kaip geras Kristus Jėzaus karys" (2Tim 2:3[BD]). **"O lengvas dabartinis mūsų vargas ruošia mums neapsakomą, visa pranokstančią amžinąją garbę. Mes nežiūrime to, kas regima, bet kas neregima, nes regimieji dalykai laikini, o neregimieji amžini"** (2Kor 4:17, 18 [BD]).

TREČIAS SKYRIUS

BIBLIJOS ĮTAKA VYRIAUSYBĖMS

Šiuo skyriumi mes užbaigsime aprašymą apie vyriausybes. Jau aptarėme:

1. *Jungtinių Valstijų Konstitucija ir religija.*

2. *Biblijinės mintys apie vyriausybę. Buvo aptariamoms trys valdžios formos: Adomo valdžia, senovės Izraelio valdžia nuo Mozės iki Samuelio ir Apaštalinė Bažnyčia. Buvo parodyta, kad jos visos derinosi su demokratiniais principais.*

3. *Šiame skyriuje aptarsime Biblijos demokratinę įtaką Jungtinių Valstijų valdžios formai. Aptarimą užbaigsime idealios ateities valdžios biblijine vizija.*

BIBLIJA yra civilizacijos švyturys. Jos šviesa tarnauja dvigubam tikslui: išpėja apie tykojančius, giluminius, nematomus pavojus, o plaukiant gyvenimo jūra saugiai veda jūreivius tarp pastebimų pavojų. Biblija padeda civilizacijai žengti į priekį, nurodyma jos blogybes, kurios bus nugalėtos ir sunaikintos, bei veda ją dvasinio pakilimo ir pažangos takais. Evangelijos amžiuje Biblija, dėl jos egzempliorių trū-

kumo ir spausdinimo ribojimo, buvo sunkiai pasiekiamą knygą. Be to ji buvo daugiausiai leidžiama ne gimtosiomis kalbomis. Kas to nežino dabar gali paklausti: Ar tai galėjo būti tiesa?

Dievo žmonės buvo ypatingais Biblijos ir jos turinio saugotojais; ir kaip tokie jie skleidė jos mokymus ir jos dvasią tokiais būdais, kurie stipriai įtakojo visuomenę, skatinant pasiprie-

šinti blogybėms ir žengti gėrio link. Dievo žmonės yra kaip žemės druska (Mt 5:13). Biblijos mokymu ir jos dvasios dėka, žmonių visuomenėje jie buvo dvasiškai maitinanti, sauganti ir grūdinanti jėga. Kaip pasaulio šviesa (Mt 5:14) jie mokė biblijinių tiesos ir meilės dėsnių, kas padėjo atmesti tai, kas klaidinga ir kurti moralinį ir religinį gėrį. Dievo Dvasia yra šaltinis, įtikinantis ir barant pasaulį dėl nuodėmės, teismo ir artėjančio teismo (Jn 16:8-11). Dievo žmonės sudarė sąlygas, paskatinusius daugelį atmesti blogus įpročius ir daryti gera.

Biblijos įtaka valdymo principams visada yra teigiama. Iš tikrųjų Biblija yra palanki demokratijai kaip idealiai vyriausybei, kai tuo tarpu šėtonas savo imperijoje buvo ir dar dabar yra palankus autokratijai. Vis labiau Biblijos įtakojama plito laisvės ir demokratijos dvasia.

Biblija palanki ir neprityrusioms tautoms tol, kol jos subręš demokratinei valdžios formai, atitinkančiai jų visuomenines sąlygas. Visada verta prisiminti, kad netobulas visuomenines sąlygas Biblija neįtakoja revoliucingai, bet lėtai auklėja asmenis ir tautas, ruošdama jas tobulesnėms sąlygoms. Ji visada siekė padėti tautoms ir rasėms pakelti jų dvasią, nepaisant kai kurių savanaudiško polinkio eiti priešinga linkme.

Iš tikrųjų, masių, kaip ir visuomenės klasių, auklėjimo darbe aiškiai matyti Biblijos įtaka. Jos išigalėjimas pasiekė tokį mastą, kad beveik išstūmė iš protestantiškų kraštų neraštingumą, kai tuo metu katalikiškos šalys, dėl prieštaravimų daugeliui Biblijos principų, sėmingai išlaikė didžiąją masių daugumą neraštingume, kaip rodo Ispanijos, Portugalijos ir Lotynų Amerikos pavyzdžiai. Taigi Biblijos įtakoje augo valdžios liberalizavimas visose protestantiškose ir daugelyje katalikiškų šalių, kurių Konstitucijos leido žmonėms, riboti valdančiųjų galią ir didinti žmonių laisvę, pasinaudojant rinkimų teise. Žmonės gavo konstitucinę teisę riboti valdančiųjų savivalę ir padidinti žmonių laisvę ir galią.

Biblijos įtaka krikščioniškų šalių įstatymams ir žmonėms visada buvo dvasiškai kelianti ir kilninanti. Ir galiausiai, biblijinės įtakos pasekmė, kai vyriausybės vis labiau įsipareigojo remti, kelti savo tautų fizinę, protinę, moralinę bei religinę laisvės gerovę. Biblija tikrai yra galinga vyriausybių reformatorė - pertvarkytoja.

Pirmame skyriuje aptarėme Jungtinių Valstijų Konstitucijos ryšį su religija, pasiremdami Konstitucinio Kongreso dokumentais ir Konstitucijos sudarytojų asmeninio gyvenimo moraliniais principais. Dabar aptarsime ryšį tarp Jungtinių Valstijų Konstitucijos ir religijos platesnėje prasmėje.

BIBLIJA IR ANKSTYVOJI AMERIKA

Prieškonstitucinėje Amerikoje labiausiai skaitoma knyga buvo Biblija. Kokia buvo jos įtaka Amerikos vyriausybėms? Daugelis Jungtinių Valstijų prezidentų kalbėjo apie Biblijos įtaką:

Džordžas Vašingtonas: "Be Dievo ir Biblijos pasaulį valdyti neįmanoma."

Andrus Džeksonas^{10*}: "Ši knyga [Biblija], ponai, yra toji uola, ant kurios stovi mūsų respublika."

Ulisas S. Grantas^{11*}: "Biblija yra mūsų laisvės inkaras".

Kai kas gali nepaisyti paliudijimų reikšmės, laikydami juos tik gudrių politikų tuščiais žodžiais ir samprotavimais tam, kad surinktų balsus. Ar jų pasakyti žodžiai turi pagrindą? Mes išanalizuosime Biblijos įtaką anktyvajai Jungtinių Valstijų vyriausybei, ypač jos respublikinei formai, pradėdami nuo senovės žydų valdžios įtakos, krikščioniškos valdžios įtakos, ypač protestantiškų vyriausybių, ir galiausiai kongregacionizmo.

HEBRAJŲ ĮSTATYMAI IR PURITONAI

Labiausiai senovės Izraelio valdžios įtakota religinė grupė kolonijinėje Amerikoje buvo puritonai. Puritonai, iš pažiūros kalvinistai, gavo sau vardą už pastangas "apvalyti" (angliškas žodis "purify") anglikonų bažnyčią nuo katalikiškos praktikos likučių. Kaip rūpestingi Rašto tyrinėtojai, jie siekė įdiegti jo dėsnius į visas gyvenimo sritis, įskaitant vyriausybę bei civilinį įstatymą. 1640 metų Masačusetso įstatymų kodekse bei 1650 metų Konektikuto kodekse citavo Bibliją kaip autoritetą. Konektikuto kodeksas buvo puolamas už tai, kad turėjo viršenybę prieš anglų įstatymą, teikiant pirmenybę Mozės Įstatymui.

Hebrajų įtaka pasiekė viršūnę 1655 metų teisės Kodekse ("New Heaven"), kur 47 iš 79 teisės įstatymo straipsnių rėmėsi Biblija, cituojant vien tikrai iš Senojo Testamento. Puritonų pamokslininkas Džonas Eliot savo knygoje "Krikščioniška valstybinė gerovė", išdėstė, kokio turi būti civilinė valdžia, grindžiama Biblija.

Tačiau ankstyvieji Amerikos puritonai Mozės Įstatymą savo entuziazmu iškreipė iki kraštutinumo. Tikėdami, jog jis įpareigoja visas tautas, jie sujungė bažnyčią ir valstybę į teokratiją, kuri baudė nusidėjėlius ir eretikus. Čia jie suklydo: Mozės Įstatymas buvo duotas tik senovės Izraeliui dėl jų ypatingos Sandoros su Dievu Jahve. Dar daugiau, puritonai nesivadovavo demokratija, bet teologine aristokratija. Nepaisant to, jie pasėjo sėklą vėlesniam religinės laisvės ir demokratijos vystymuisi.

10*- Andrew Jackson, 11*- Ulysses S. Grant,

PAMOKSLAS

Senajo Testamento Izraelio įtaka, kuri buvo perduodama pamokslais, pasiekė 18-tą amžių.

Pagrindinis bendravimo ir žmonių auklėjimo būdas kolonijinėje Amerikoje buvo pamokslas. Buvo leidžiama tik keletas laikraščių. Knygų, išskyrus Bibliją, buvo nedaug. Dvasininkija, kuri dažniausiai buvo labiausiai išsilavinę bendruomenės nariai, darė didelę įtaką žmonėms. Anot Jeilio Divinit^{12*} mokyklos profesoriaus Dr. Hario Stouto^{13*}, Naujosios Anglijos kolonijos gyventojas per savo gyvenimą vidutiniškai išgirdavo 7000 pamokslų. Tipiška pamokslų trukmė buvo nuo vienos iki dviejų valandų. Jų įtaka peržengė religijos sferą ir išsiplėtė į politinę. Alisa M. Boldvina^{14*} tai patvirtina knygoje „Naujosios Anglijos dvasininkija ir Amerikos revoliucija“.

Ji rašo: „To meto žmonės pripažino, kad kitokių įsitikinimų dvasininkija, o ypač Naujosios Anglijos puritonų dvasininkija, buvo revoliucijos pagrindinių agitatorių tarpe, o po to, kai ji prasidėjo, uoliausių ir veiksmingiausių jos palaikytojų tarpe.“

PAMOKSLAI RINKIMŲ DIENOS PROGA

Buvo visuotinai priimta, kad rinkimų dieną dvasininkas sakytų pamokslą. Taip pat dažnai buvo, kad jo pamokslų kopiją išdalintų kiekvienam įstatymų leidžiamosios valdžios nariui, ir atspausdintą išdalintų bendruomenės nariams. Šie pamokslai buvo pavadinti „politikos vadovėliais“. Dažniausiai pasitaikanti rinkimų pamokslų tema buvo apie senovės hebrajų valdžią.

Turbūt labiausiai įtakingą rinkimų pamokslą kolonijinėje Amerikoje pasakė „Amerikos demokratijos tėvas“ Tomas Hukeris^{15*} (1586-1647). Kaip Naujosios Anglijos dvasininkas, jis kritikavo Masačusetso vyriausybę dėl balsavimo teisės ribojimo bažnyčios nariams. Nepasitenkinęs autokratiškai valdžios forma, Hukeris ir jo kongregacija 1636 metais buvo tarpe to šimto, kurie išvyko iš Masačusetso į Konektikutą.

1638 metais Hukeris pasakė pamokslą Konektikuto visuotiniame teisme, pagrįstą Bibliją. „Išsirinkite išmintingus, sumanius bei patyrusius vyrus iš kiekvienos giminės ir paskirsiu juos jums seniūnais - (vadais)“ (Įst 1:13[BD]). Aiškindamas tekstą, Hukeris teigė: „Viešų pareigūnų rinkimas priklauso žmonėms, leidžiant Dievui“ ir „turintieji galią paskirti pareigūnus ir valdytojus, taip pat turi galią apriboti jų valdžią ir pareigas, kurioms buvo paskirti“. Anot Hukerio „valdžios galiai suteikiamas pagrins-

das... laisvu tautos sutikimu“. 1639 metais priimta Konektikuto Konstitucija buvo pagrįsta Hukerio išdėstytais principais.

Harvardo koledžo prezidentas Samiuelis Langdonas^{16*} 1775 metais, dar prieš Masačusetso kongresą, pasakė rinkiminį pamokslą. Jis sakė: „Žydų valdžia, pagal pradinę - pirminę Dievo įkurtą Konstituciją, civiliniu požiūriu buvo tobula respublika.“

1788 metais birželio 5 dieną dr. Langdonas pasakė rinkiminį pamokslą Niuhampsyre įstatymų leidžiamosios valdžios akivaizdoje. Jo pamokslų tema buvo „Izraelitų republika - pavyzdys Amerikos Valstijoms.“ Po keletos savaitių Niuhampsyre balsavo pritardami šiai Konstitucijai.

1780 metais Simeonas Hovardas sakė rinkiminį pamokslą Masačusetso įstatymų leidžiamosios valdžios akivaizdoje. Jis aiškino apie izraelitų valdžią, kaip nurodytą Senajame Testamente. Jis kalbėjo: „Tai patvirtina Jozefas Flavijus, ką sutrumpintai perduoda Mozė Pakartoto Įstatymo knygoje, kad iš tikrųjų žydai visuomet praktikavo - turėjo teisę rinkti savo valdovus; net Saulius, Dovydas ir visi jų pasekėjai soste buvo išrinkti karaliais tautos valia.“

„MAIŠTAS PRIEŠ TIRONUS YRA KLUSNUMAS DIEVUI“

Biblijos įtaka buvo tokia didelė, jog net netikintis Tomas Peinas^{17*} ją citavo, norėdamas paremti savo argumentus. Savo knygoje „Protingumo dvasia“ (Common sense), jis palaikė demokratiją kaip geriausią valdžios formą. Peinas pateikė iš Biblijos detalių Izraelio istorijos aprašymą, kaip jie reikalavo karaliaus, ir kokie buvo įspėjimai prieš. Jis padarė išvadą: „Arba

yra tiesa, kad čia įsikišo Visagalis, protestuodamas prieš monarchinę valdžią, arba klysta

12*- Yale Divinity, 13*- Harry Stout, 14*- Alice M. Baldwin, 15*- Thomas Hooker, 16*- Samuel Langdon, 17*- Thomas Paine,

Šventasis Raštas." Plačiai skaitoma jo knyga padėjo įžiebt Amerikos revoliucijos liepsnas.

Ieškodami projekto antspaudo ženklui, kad pavaizduoti naujai suformuotų Jungtinių Valsčių revoliucingą dvasią, Kontinentinis Kongresas paskyrė komitetą, į kurį įėjo: Džonas Adamsas, Benjaminas Franklinas ir Tomas Jefersonas. Jie turėjo pateikti devizą ir antspaudo projektą. Tam įkvėpimo ieškota senovės Izraelyje. Adamsas rašė, kad daktaras Franklinas turi sumanymų dėl antspaudo: Mozė laiko pakėlęs ranką, perskirdamas Raudonąją jūrą, o faraoną, esant savo vežime, skęstantį jūroje su devizo įrašu: "Pasiaprašinimas tironams yra paklusnumas Dievui". Ponas Jefersonas turėjo kitą pasiūlymą: "Izraelio vaikai dykumoje dieną buvo vedami debesies, naktį ugnies stulpo...". Niekas nesiėmė daryti pagal šį pasiūlymą antspaudo. Vėliau ponas Jefersonas tą devizą panaudojo savo asmeniniam antspaudui.

Džonas Adamsas, istorijų apie respublikų susidarymą tyrinėtojas, rašė: "Nors aš myliu, gerbiu ir žaviuosi graikų kultūra, bet manau, kad hebrajai padarė daugiau pasaulio švietimui ir jo civilizavimui. Mozė nuveikė daugiau nei visi graikų įstatymų leidėjai ar filosofai."

Pabaigai mes cituojame britų istoriką Polį Džonsoną^{18*}. Ponas Džonsonas yra knygos "Žydų ir krikščionybės istorija" autorius. 1987-tų metų rugsėjį, leidinyje "Pasaulis ir aš", straipsnyje "Pamatiniai moralės elementai Amerikos Konstitucijoje", jis aptaria tris jos elementus, kurie įtakojo vėlyvojo 18-tojo am-

žiaus Amerikos politinę mintį. Anot Džonsono, pirmasis elementas yra prancūziško tipo švietimas, antras - angliško tipo papročių taisyklės.

Buvo ir trečias elementas, taip pat svarbus, tai tradicinė teisė, ji taip pat buvo pamatinė, ją jis vadino biblijine dvasia. Ankstyvosios Amerikos visuomenė buvo veikiamą Biblijos ir Konstitucijos, ko ji ir išmoko per populiarias, istorines Samuelio ir Karalių knygas. Tuo pagrindu buvo sukurta Vhigo^{19*} sąmokslų teorija. Buvo mokoma, kad būtinai turėjo būti karaliai ir valdžios, tačiau karaliai turėjo įgimtą polinkį į blogį, todėl Samuelis, Elisas ir Elisiejus turėjo

riboti iš jų kylantį blogį.

Taip Biblijoje Dievas per pranašus suburia biblijinės Konstitucijos šalininkus prieš išdidžiąją (pasipūtėlišką) vykdomąją galią. Biblijinė dvasia siekė dar giliau, pabrėždama, jog žmogus nėra vien civilizuotas dvikojis, bet yra moralus tvarinys. Jo vieša veikla - politika ribojama ne tik etinėmis normomis, bet ir religinėmis. Dievas yra pirmapradis įstatymų Leidėjas ir pagrindinis Dalyvis patvirtinantis bet kokią Konstituciją.

KRIKŠČIONYBĖS ĮTAKA AMERIKOS VYRIAUSYBEI

Buvo neįvertinta, kad Amerikos Konstituciją įtakojo ne tik hebrajai, bet ir krikščionys. Šiuolaikiniai pasakojimai apie Konstituciją pabrėžia pasaulietiškus švietimo filosofus, kaip pagrindinį politinės minties šaltinį. Bet daugelis tų filosofų savo argumentus pagrindė biblijiniais dėsniais. Džonas E. Eidsmoe^{20*} savo knygoje "Krikščionybė ir konstitucija" cituoja iš politinių raštų studijos rinkinio nuo 1760 iki 1805 metų mintis. Rinkinį sudarė Donaldas S. Lutzas^{21*} ir Carlzas S. Hynemanas^{22*}. Jie pastebėjo, kad to periodo darbuose dažniausiai buvo cituojama iš Biblijos, net trisdešimt keturi procentai visų citatų. Džonas Eidsmoe analizuoja ir kitų, dažnai cituojamų autorių mintis, tokių kaip Monteskjio^{23*}, Blekstono^{24*}, Loko, Grotiuso^{25*}, Pufendorfo^{26*}, Vattelto^{27*} ir Sidnio^{28*}. Jis nurodo, jog šie žmonės buvo krikščionimis ir kad jie civilinį įstatymą matė Dievo iš anksto nustatyto prigimtinio įstatymo šviesoje. Istorikai dažnai cituoja britų filosofą Loką, kaip labiausiai įtakojusį amerikietišką mintį. Tačiau jie paprastai nepastebi, kokią didžiulę įtaką Lokui padarė krikščionybė. Polis Džonsonas, aptariant nuomonę apie Amerikos religiją savo knygoje "Nepasaulietinė Amerika" rašė:

"Žiūrint į demokratijos, kapitalizmo ir krikščionybės trišalį priklausomumą, galima pasakyti, kad, tiek demokratijos, tiek kapitalizmo šaknys yra krikščionybėje. Demokratija šia prasme yra kažkoks neatsiejamas junginys, panašus į judaizminę krikščionybę. Žydų religija išsivysčiusi prieš Mozę ir Mozės laikais, buvo bendruomeninė religija, pagrįsta lygybės sąvoka... Visose krikščioniškose visuomenėse, jų tikėjimo pagrindas yra visų žmonių lygybė prieš Dievą. Jeigu jau kartą esame lygūs prieš Dievą religine prasme, tai pagaliau lygybė įgauna reikšmę tiek pasaulietine, tiek politine prasme..."

PROTESTANTIZMAS IR KOLONIJINĖ AMERIKA

Amerikos respublikos kūrimosi periodu, to laiko raštai liudija, kad 98 - ni procentai ame-

18*- Paul Johnson, 19*- Whig conspiracy theory, 20*- John E. Eidsmoe, 21*- Donald S. Lutz, 22*- Charles S. Hyneman,

rikiečių, lankančių bažnyčią, buvo protestantai. Žydų ir katalikų į šalį imigravo mažai. Dauguma ankstesnių gyventojų, formavusių kultūrą ir pirmąsias Amerikoje kolonijų valdžias, buvo protestantai. 150 -ties metų ankstesnė valdžios patirtis suformavo Amerikos politinę idėją ir institucijas dar iki 1787 metų Konstitucinio kongreso. Todėl neturėtų mus stebinti, kad demokratinė Jungtinių Valstijų valdžios forma turi pirmųjų gyventojų religijos - protestantizmo bruožus. Prancūziško švietimo filosofas Monteskjio savo knygoje „*Istatymų dvasia*“ (1745m.) turbūt buvo pirmasis pastebėjęs kultūros įtaką tautos įstatymams. Keli dešimtmečiai prieš Jungtinių Valstijų susikūrimą jis rašė: „Katalikų religija yra geriau pritaikyta monarchiniam valdymui, protestantizmas geriau tinka respublikiniam valdymo būdui.“

Klintonas Rositeris^{29*} savo knygoje „Amerikietiškos respublikos sėjos metas“ dokumentais įrodo protestantizmo įtaką kolonijinei Amerikai. Jis rašo: „Dėl savo geriausios išvaizdos protestantizmas buvo pagrindiniu šių didžiųjų Amerikos demokratijos politinių principų šaltiniu: minties ir žodžio laisvės, asmens laisvės, bažnyčios nuo valstybės atskyrimo, vietinės savivaldos, pagrindinių aukščiausių teisių, Konstitucijos veikimo. Tokia Amerikos misija visų žmonių asmeninėms laisvėms.“

Visi protestantai sutinka, jog kunigystė apima visus tikinčiuosius, ir kiekvienas asmuo turi teisę turėti asmeninę nuomonę apie religiją ir išgelbėjimą, kuris yra galimas visiems, nepaisant socialinės padėties ir visuomenės nuomonės. Kai kurios protestantiškos grupės labai įtakojo demokratijos ir laisvės augimą. Viena iš jų buvo kvakeriai. Jų daugiausia apsigyveno Pensilvanijoje ir garsėjo Filadelfijoje, Nepriklausomybės Deklaracijos ir Konstitucijos gimimo vietoje. Jie skelbė sąžinės laisvę, teisingumą visiems, socialinę lygybę ir demokratinį bažnytinį valdymą, (netaikant klaidingai aiškintų ir klaidingai išverstų Apd 14:23 eilutės: skiriant, išventinant, konsekruojant bažnytinę vadovybę, bet renkant rankos pakėlimu, pagal graikišką Apaštalo Povilo tekstą, v.p.).

Labiausiai energingi bažnyčios nuo valstybės atskyrimo rėmėjai tarp visų protestantiškų grupių buvo baptistai. Jie taip pat praktikavo demokratinę bažnytinę valdžios formą. Daugiausiai įtakingi buvo puritonai. Jie tikėjo gamtos dėsniais ir, kad juos įmanoma surašyti. Puritonai pabrėždavo individualizmą, teisę turėti savo nuomonę ir tai, kad išgelbėjimas yra galimas visiems, nepaisant visuomenės nusistatymo. Jie buvo už tai, kad visi skaitytų Bibliją, todėl pabrėžė išsilavinimo reikalingumą. To pasekmėje puritonai buvo raštingi, ko ir reikalaujama, esant demokratijai.

Doktrina apie karaliams tariamai Dievo duotą teisę valdyti, palaikė monarchų autoritetą

ir valdžią. Ši doktrina teigia, kad karalių galia eina tiesiog iš Dievo, o ne iš žmonių. Todėl karalius turi absoliučią valdžią, o tauta turi paklusti šiai taisyklei, kadangi karalius neatskaitingas tautai dėl savo veiksmų.

Karalių dieviška teisė buvo grindžiama neteisingu tam tikrų Naujojo Testamento citatų aiškinimu, mokant klusnumo civilinei valdžiai. Protestantai skelbė kitokią požiūrį, aiškindami, kad valdovo galia yra pagrįsta jų valdomųjų žmonių sutikimu, todėl žmonės turi teisę maištauti prieš valdovą, kuris sulaužė aiškų susitarimą ir sugriovė žmonių pasitikėjimą juo. Tuo metu Anglijoje, pavyzdžiui Rodžeris Viljamasas, laikomas pirmuoju kovotoju dėl religinės laisvės Amerikoje, dar būdamas Anglijoje, rašė: „Tik tautos žmonės gali leisti valdžiai laisvai valdyti“.

KONGREGACIONIZMO ĮTAKA AMERIKOS VALDŽIAI

Amerikos valdymo formą taip pat įtakojo dar kita protestantų praktikuojama demokratinė bažnytinės valdžios forma - kongregacionizmas.

M. Emile de Laveleye^{30*}, įžangoje Oskaro Strauso knygai „Respublikinės Jungtinių Valstijų valdymo formos kilmė“ rašo, kad religija taip giliai įtakoja žmogų, jog, jei tai vyksta nuolat, ji tikrai suformuos valstybės instituciją, pasiskolinus tokias formas, kokias turi religinė organizacija.

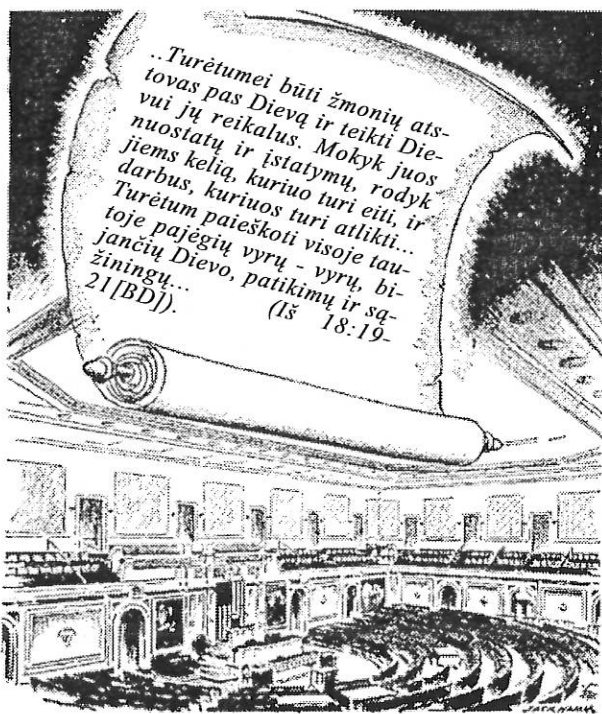
Civilinės valdžios tipai, kaip monarchinė, aristokratinė ir demokratinė sugretinami su bažnytinio vadovavimo tipais - episkopalinio, prezbiterinio ir kongregacinio. Monarchinė valdžia, tai, kai valdo vienas asmuo, panaši į episkopalinę arba vieno vyskupo valdžią. Aristokratinė valdžia, tai ne daugelio valdžia, panaši į prezbiterezimą, kai valdo gana nedaug vyresniųjų. Demokratinė - žmonių valdžia, yra panaši į kongregacionizmą, kai valdo kongregacijos - Surinkimo visuotinis susirinkimas.

Kongregacinis dvasininkas Džonas Vaizas^{31*} (1652-1725), „pirmasis didis Amerikos demokratas“ buvo unikali išimtis kolonialinės dvasininkijos tarpe, pastebėjęs ryšį tarp bažnytinės ir civilinės valdžios. 1717 metais jo išleista, o 1772 metais pakartotinai, knyga „Naujosios Anglijos bažnytinio valdžio pateisinimas“. Joje buvo bandoma įrodyti, kad „demokratija yra Kristaus valdžia bažnyčioje ir valstybėje“. Po Džono Vaizo laikų ir kiti rašytojai pastebėjo ryšį ir įrodė kongregacionizmo įtaką Amerikos valdžiai. Toliau pateikiame keletą pavyzdžių.

Klintonas Rositeris pasisako: „Puritoniška teorija apie bažnyčios priklausomybę nuo tikinčiųjų pritarimo tiesiogiai tapo priežastimi populiarios teorijos apie valdžių priklausomumą nuo jos valdomųjų žmonių. Populiaros val-

23*- Montesquieu, 24*- Blackstone, 25*- Grotius, 26*- Pufendorf, 27*- Vattel, 28*- Sidney, 29*- Clinton Rossiter,

30*- M. Emile de Laveleye, 31*- John Wise.

džios doktrina, kurios buvo laikomasi daugelyje Masečusetso vietovių, tai plačiai pasaulietinis ir išplėstas kongregacionizmas.”

Haris Stoutas pasisako: “Kongregacionizmas savo prigimtimi niekam nesuteikia monarchinės valdžios. Todėl pastebime Naujosios Anglijos bažnyčių žmones nuo pat pradžios gyvenančius pagal demokratinę politiką, nors jie ir nevadino jos tokia. Dėl to aš manau, kad jei jūs būtumėte kokį nors Naujosios Anglijos vidutinio amžiaus gyventoją aštuoniolikto amžiaus pradžioje gatvėje paklausę, paminėdami žodį politika, tas žodis jam būtų girdėtas, tačiau jis instinktyviai pagalvotų apie bažnyčios politiką.”

Ričardas B. Moris, Kolumbijos universiteto istorijos profesorius rašo: “Taip, kaip bažnyčia buvo sukurta tarp susitarusiųjų, taip ir politinė tvarka pradeda egzistuoti kaip savanoriškas susitarusiųjų visuomenės narių junginys.”

“Mes “tauta” - patvirtinę Konstituciją. Čia galima atsekti tiesioginį perėjimą nuo biblijinės Sendoros prie bažnytinio kongregacionizmo - susitarimo ir tolesnę seką - nuo valstybinės Konstitucijos į federalinę Konstituciją.”

RESPUBLIKINĖS VALDŽIOS APRIBOJIMAI

Respublikoje visi žmonės lygūs prieš įstatymą. Kiekvienas pilietis savoje valstybėje yra suverenų - nepriklausomą. Piliečiai, balsuodami išsirenka iš savo tarpo žmones jiems atstovauti ir tarnauti. Tai ideali teorija, nors visi žinome, kad ji turi trūkumų. Veltui yra tvirtinama, jog visi žmonės užgimsta laisvi ir lygūs, nes žinome, kokie nevienodi yra paveldėti charakterio bruožai, talentingumas, ir valia.

Ši aukščiausia valdymo forma gali būti pilnai suprasta ir įvertinta tik protingų ir sąmoningų žmonių. Daugiausia gėrio atneštų tik sumanūs ir sąžiningi žmonės, paklustantys dieviškiems nurodymams. Nors respublikinė forma galėtų būti ideali sąlyga tobuliems žmonėms, bet dabar ji tik iš dalies patenkina žmonių poreikius ir taip bus tol, kol žmogus bus netobulus.

Dievas yra paruošęs kiekvienai tautai tokią valdžios formą, kuri labiausiai būtų pritaikyta jos politiniams idealams, sudaranti sąlygas vystymuisi. Apaštalas rašo:

“Kiekvienas žmogus tebūna klusnus viešajai valdžiai, nes nėra valdžios, kuri nebūtų iš Dievo, o kurios yra, tos Dievo nustatytos. Kas priešinasi valdžiai, priešinasi Dievo sutvarkymui. Kurie priešinasi, užsitraukia teismą. Juk vyresnybės bijoma ne gera darant, o pikta. Nori nesibijoti valdžios? Daryk gera, ir susilauksi jos pagyrimo. Ji juk yra Dievo tarnaitė tavo labui. Bet jei darai bloga, bijok, nes ji ne veltui nešioja kalaviją. Ji - Dievo tarnaitė ir rūsti baudėja darantiems pikta. Todėl reikia jos klausyti ne tik dėl grasos, bet ir dėl sąžinės. Juk todėl ir mokesčius mokate, o anie yra Dievo tarnautojai, nuolat užsiimantys tais dalykais. Atiduokite visiems, ką privalote: kam mokestį - mokestį, kam muitą - muitą, kam baimę - baimę, kam pagarbą - pagarbą” (Rom 13:1-7[BD]).

Dievas, būdamas išmintingu, neparuošė visoms tautoms, ar atskirai kiekvienai pilnai ištobulintos valdymo formos. Kai kurioms tautoms demokratinė valdymo forma būtų pražūtinga. Todėl Jis taip sutvarkė, kad kai kurios tautos, kurioms ypač trūksta politinių idealų patirties, vystymosi ir formavimosi sąlygų, turėtų absoliučios monarchijos valdžios formą. O kitos tautos, turėjusios daugiau patirties minėtų sąlygų sudaryme, turėtų ribotos monarchijos valdymo formą. Dar pažangesnės tautos, ugdant politinius idealus ir sudarant tam sąlygas, turėtų pusiau demokratinę valdžią. Dar kiek pažangesnės tautos, atsižvelgiant į šiuos aspektus, turėtų beveik tikrą demokratiją. Labiausiai pažangios tautos, išugdžiusios politinius idealus, galėtų turėti pilną demokratiją.

Dievo iš anksto numatyto patvarkymo pozicijoje valstybių valdyme yra taip, kad tuo atveju, kai tauta savo vystymosi etape subrendo ir iš buvusios ankščiau tinkamos valdymo formos yra išaugusi, gali ją keisti, kaip išaugtą drabužėlį. Taip buvo teisinga ne tik prieš žmones, bet ir Dievo akyse, jog mūsų (amerikiečių) protėviai atmetė Didžiosios Britanijos valdymo formą ir įkūrė savo valdžią iš žmonių ir dėl žmonių. Teisingas yra principas, tiek dieviškai, tiek žmogiškai, kad valdžia galių sau įgauna tiek, kiek jai leidžia žmonės. Žmonių sudaryta bendra politinė sąjunga išreiškia jų bendrus intere-

sus ir lūkesčius. Todėl Dievas taip ir patvarkė, kad pritariantys absoliučiai monarchijai, ją ir turėtų. O tie, kurie pritaria ribotai monarchijai, turėtų ribotą monarchiją. Gi tie, kurie pritaria pusiau demokratijai, turėtų pusiau demokratiją. Pritariantys beveik visiškai demokratijai, turėtų beveik visišką demokratiją, o pritariantys pilnai demokratijai, turėtų pilną demokratiją.

VALDYMO FORMA, KURI BUS DIEVO KARALYSTĖJE

Matant pavojų vieno valdovo rankose susikoncentruoti per didelei galiai, ir dėl respublikinės valdžios formos tikslingumo, kyla klausimas: kokia valdymo forma bus Dievo Karalystėje? Atsakome: ši didinga valdymo forma Dievo Karalystėje nebus respublikinė, nebus kokia nors socialistinė santvarka, o bus monarchinė teokratija, ir ne kokia nors ribota monarchinė, o imperinė ir autokratinė monarchija.

Vietoje to, kad davus žmonijai daugiau galios ir palikus viską tvarkyti pagal daugumos žmonių valią ir balsavimo rezultatus, Mesijo Karalystėje bus atvirkščiai. Bus išleisti griežti įstatymai ir žmonės bus baudžiami už kiekvieną pažeidimą. Bus leista žmonėms suprasti, jog jie yra netobuli, ir negali patys valdyti savo bendruomenės. Todėl Dievas ir įsteigė Mesijo Karalystę, kad per ją valdytų visą žmoniją tol, kol žmonija yra netobula, nes atsteigimo (resitucijos) pagalba ją reikia pakelti iki visiško tobulumo laipsnio, kol pagaliau žmonės taps, kaip pradžioje buvo Adomas - žemės karalių lygmens. Jei jie nepanorės pasiekti šio Dievo tikslo - tobulumo lygio, bus sunaikinti, kaip nepataisomi nusikaltėliai, pamilę neteisingumą.

Tie nurodymai bus labai reiklūs ir griežtesni už bet kurios ankstesnės valdžios nurodymus. Žmonių laisvės bus apribotos iki tokio laipsnio, jog iš tikro erzins daugelį, kurie dabar reikalauja padidinti jų laisves. Bus neleidžiama apgaudinėti, gudrumu iškreipti, išvilioti ar klaidinti kitus, tai bus pilnai uždrausta. Bus pilnai uždrausta piktnaudžiauti maistu ar gėrimu, ar įtraukti kitus, ar koku nors būdu gadinti gerus papročius, gerą elgesio būdą. Nebus leista daryti bet kokią blogį. Vienintelė laisvė, kuri bus duota visiems, tai tikra ir garbinga Dievo sūnų laisvė - laisvė daryti gera sau ir kitiems visais atvejais, bet niekam nebus leista kenkti arba žudyti visoje šventoje Karalystėje. Kaip skaitome: **“Visame mano šventajame kalne nebus vietos jokiai skriaudai nė jokiai niekšybei, nes žemė bus kupina VIESPATIES pažinimo, kaip jūra kupina vandens”** (Iz 11:9 [BD]). **“Pati kūrinija bus išvaduota iš pragaišties vergovės ir įgis Dievo vaikų garbės laisvę”** (Rom 8:21[BD]).

Daugelis laikys tokią valdžią per griežta, naikinančią visus ankstesnius įpročius ir papročius. Ji tikrai sulaužys dabartinių klaidingų ip-

ročių ir klaidingų laisvės idėjų pagrindų sukurtas institucijas. Dėl jos tvirtumo ir galios ji bus vadinama **“geležine lazda”**. **“Jis valdys jas geležine lazda”** (Apr 2:27[KB]).

Mūsų Dievas Jahvė bus autokratiškas valdovas, o žemėje Jo valia bus privaloma visiems. Visi žmonės žemėje bus apdovanoti gausiomis žiniomis ir sugebėjimais, bet jeigu jie ne su džiaugsmu ir ne su noru paklus Jo teisingiems įstatymams, bus atkirsti - numirs antrąja mirtimi, jų gyvenimas amžinai užges.

MESIJO KARALYSTĖ NEBUS TIRONIJA

Kai kas susirūpinęs gali paklausti, ar tai nebus labiausiai pavojingas stovis? Ar galima kokiai nors karališkai šeimai, nors labai kilniai ir tauriai pavesti tokią autokratinę galią be baimės, kad ją teisingai panaudos, o ne pavers žmones vergais, ir išaukštins valdančiuosius? Ar mes viso to nepasimokėme iš praėjusių šesių tūkstančių metų istorijos? Ar mes ir dabar nematome būtinybės sumažinti ir kontroliuoti karalių bei valdovų galią? Ar mes vis labiau ir labiau nesame verčiami suvokti, kad valdyti būtinai turi patys žmonės?

Jeigu Mesijo Karalystė būtų to paties pobūdžio kaip dabartinės valdžios ir vadovautųsi tais pačiais savanaudiškais principais, žinoma, būtų blogiau, jei valdovų galia išaugtų. Bet vadovavimas remsis kitu principu. Ne savanaudiškumo ar neteisybės principu, bet tiesos ir meilės dėsniais bus grįstas Karaliaus sostas. Pagal dievišką išmintį ir galią bus sugrąžintas gėris ir amžinos palaimos, tobulinant žmonių širdis. Visa valdžia ir išmintis bus panaudota teisingai ir su meile vardan puolusios žmonijos gėrio, kad visus noriai paklustančius pakeltų į tobulumą.

DIEVO KARALYSTĖS KARALIAUS CHARAKTERIS

Vis dėlto, nei vienas, suprantantis Mesijo Karalystės tikslą, neturi bijoti, nes Tas, kuris užims pasaulio valdovų sostą yra Jėzus Kristus. Tas Jėzus, kuris taip pamilo pasaulį, jog atidavė save, kad atpirktų visus. Jo Karalystė nebus savanaudiška, kuri sugriautų visų lūkesčius dėl jos pačios iškilimo. Būsimas Karalius jau buvo nusižeminęs, tuo parodydamas, kad jo dvasia yra nuolanki, priešinga šiandieniniam valdovų pasipūtumui, todėl jis paliko turėtą aukštesnę savo garbę danguje ir nusižemino iki žmogiškos prigimties, tapdamas žmogaus Atpirkėju nuo jo pasmerkimo, **“kad Dievo malone jis patirtų mirtį už kiekvieną”** (Žyd 2:9[AJ]). Jis yra tuo vieninteliu, kuris dabar yra Dievo išaukštintas, **“kurį paskyrė Visatos paveldėtoju”** (Žyd 1:2[BD]).

DIEVO KARALYSTĖS ARISTOKRATIJOS CHARAKTERIS

Ten bus ir aristokratijos klasė, kurią Didysis Valdovas pakels į valdžią, kad turėtų galią ir didžią šlovę, patikėdamas jiems ypač netvarkingo pasaulio reikalų sutvarkymą. Ši klasė yra Dievo Bažnyčia, kurios Viešpačiu ir Vadu yra Jėzus Kristus. Visa valdžia bus jam duota vykdyti. Jėzus sakė: *“Man duota visa valdžia danguje ir žemėje”* (Mt 28:18[BD]). *“Tam, kuris nugali ir iki galo laikosi mano darbų, aš duosiu valdyti pagonis”* (Apr 2:26[BD]). Žmonės bus griežtai verčiami vykdyti neklaidingus įsakymus. Tuomet lenksis kiekvienas kelis ir kiekvienas liežuvis privalės išpažinti Jėzų, nes skaitome: *“Kad Jėzaus vardu lenktųsi kiekvienas kelis - tų, kurie yra danguje, ir žemėje ir po žeme, ir kad kiekvienas liežuvis išpažintų, jog Jėzus Kristus yra Viešpats, Dievo Tėvo garbei”* (Fil 2:10,11[AJ]).

Prisiminkime, jog Bažnyčia yra išrinkta iš pasaulio Evangelijos Amžiaus metu. Jie išsiugdė savo Mokytojo dvasią ir su džiaugsmu paaukojo savo gyvybes už brolius ir už Tiesą, veikdami kartu su savo Viešpačiu, Galva ir Jaunuoju. Prisiminkime, jog pagal Dievo išankstinį numatymą, niekas nepateko į išrinktųjų klasę, išskyrus tuos, kurie charakteriu tapo panašūs Dievo Sūnui, o įsitikinimui to, buvo išbandyta jų visų meilė ir ištikimybė Dievui, broliams, artimui ir net priešams.

Jėzaus ir Mažosios Kaimenės - Avinėlio Jaunosios pagalbininkais nematomoje, dvasinėje Karalystės dalyje bus “Didžioji Minia”, minima Apreiškimo knygoje 7:9-17; 19:1-9. Ši “Minia” - tai pašauktieji, tapti Kristaus Sužadėtine, tačiau daugiau ar mažiau neįvykdė savo pažado, todėl prarado aukšto pašaukimo apdovanojimą. Bet jie tapo apdovanoti ir už dalinį ištikimumą, pakviečiant juos į Avinėlio vestuvinių pokylį. Skaitome: *“Rašyk: Palaiminti, kurie pakviesti į Avinėlio vestuvių pokylį”* (Apr 19:9[BD]). Jų vieta nebus soste, bet prieš sostą, tapę valdančiojo luomo kilniaisiais, simboliniais levitais. “Didžioji Minia” - simboliniai Izraelio levitai, turės garbingą tarnystę: *“jie stovi priešais Dievo sostą ir tarnauja jam dieną ir naktį jo šventykloje”* (Apr 7:15[BD]). Karalystės klasė, siaurėja to žodžio prasme, yra Jėzus ir Bažnyčia, jie karaliavimo metu bus žmonėms nematomi, tačiau juos atstovaus tam tikri žmonės - Senieji Vertieji ir Jaunieji Vertieji, kurie bus matomi. Taip ir šėtoną bei jo angelus žemėje, jo užgrobtos valdymo metu, atstovauja tam tikri žmonės - tai žiaurūs valdovai, klaidingų religijų mokytojai, turtingoji grobikiška diduomenė. Bet Senieji ir Jaunieji Vertieji, dar prieš paskiriant juos Dangiškos Karalystės matomais atstovais žemėje, buvo įtikinamai įrodę savo ištikimybę šio gyvenimo išbandymuose Tiesai ir teisingumui.

Skaitome: *“Lotui atsiskyrus, VIEŠPATS tarė Abraomui: Dabar pakelk akis ir pažiūrėk iš tos vietos, kurioje stovi, į šiaurę ir į pietus, į rytus ir į vakarus, nes visą kraštą, kurį matai, amžinai atiduosiu tau ir tavo palikuonims”* (Pr 13:14,15[BD]). *“Bet (tada) čia jam nedavė nuosavybės nė pėdos žemės, tik pažadėjo šitą kraštą atiduoti jam ir jo palikuonims”* (Apr 7:5[BD]). *“Ir šitie visi, nors ir tikėjimu buvo gavę Dievo pripažinimą, neįgavo, kas pažadėta, nes Dievas buvo pramatęs mums ką geresnio, kad jie be mūsų nepasiektų tobulybės”* (Žyd 11:39,40[AJ]). Todėl jie bus tinkamais ir patikimais ateinančio amžiaus nematomų valdovų atstovais. Jie bus ne karaliai, bet kunigaikščiais, apie kuriuos rašoma: *“Stai karalius karaliaus teisume ir kunigaikščiai valdys teisingai”* (Iz 32:1[KB]).

Senieji vertieji bus kunigaikščiais visoje žemėje. *“Vietoj tavo tėvų bus tavo sūnūs; visoje šalyje tu paskirsi juos kunigaikščiais”* (Ps 45:16[KB]).

Senujų Vertųjų bendradarbiais bus Jaunieji Vertieji. *“Po to Aš išliesiu savo dvasios ant kiekvieno kūno. Jūsų sūnūs ir dukterys pranašaus, seniai sapnuos sapnus ir jaunuoliai (Jaunieji) matys regėjimus”* (Joelio 2:28[KB]). Apaštalas primena: *“Dar kiti turėjo iškęsti patyčias ir plakimus, taip pat pančius ir kalėjimą... Jie, kurių pasaulis nebuvo vertas, slapstėsi dykumose, kalnuose, olose ir žemės plyšiuose”* (Žyd 11:36-38[BD]). Senieji ir Jaunieji Vertieji bus ne karalių, o kunigaikščių lygio valdytojais, kuriems vadovaus Kristus. Pasaulis tuomet neturės jokios savo rinktos valdžios. Visi turės paklusti Vertiesiems. Senieji ir Jaunieji Vertieji pasauliui bus matomais valdytojais. Juos kaip tokius pasaulis atpažins, pripažins ir jiems paklus.

Artimai susiję ir pavaldūs Vertiesiems bus kilnieji vadai. Apie tokius simbolinę kalbą rašoma: *“Jie buvo bendrijos išrinkti savo protėvių giminių vadai; jie buvo Izraelio tūkstančių galvos”* (Skaičių 1:16; 31:14). Šie kilnieji vadai, simbolizuoti Izraelio vadais, yra apibūdinami kaip Kvazi (Quasi) išrinktieji. [quasi (lot.) - tartum, beveik; TŽŽ 280 psl.. Jie savąjį pašaukimą ir išrinkimą dar turės užtvirtinti savo paklusnumu Tiesai 2Pet 1:10, v. p.]. Kvazi (Quasi) išrinktaisiais taip pat bus ir Epifanijos laikotarpio “stovyklos” pasišventusieji, kurie pagal savo asmeninius sugebėjimus padės neišrinktiesiems žengti “Šventuoju Keliu”. Jie paklusniesiems žmonėms padės atsigręžti prie Dievo Žodžio ir teisingų darbų. Šie Dievo tarnai padės įvesti taiką tarp žmonių. Skaitome: *“Dieve, suteik karaliui savo išminties teisti ir savo teisingumo karaliaus sūnui, kad tavo tautą teisingai teistų ir varguolių teises apgintų. Tegu kalnai taiką tautai neša ir kalvos teisybę”* (Ps 72:1-3[KB]).

Tokių rezultatų turėtume visi labai trokšti! Dėl to, kam gi reikia bijoti dieviškos autokratinės valdžios? Ji juk bus tobulų, garbingų valdovų rankose. Iš tikrųjų, mes galime pasakyti, kad tokia valdžia bus naudingiausia, tinkamiausia, kokią pasaulis galės turėti. Bus valdoma išmintingai, teisingai, su mielaširdingu mu padedant kitiems!

BŪSIMIEJI AMŽIAI

Mums nėra apreiškta, kokio pobūdžio bus visuomeninė tvarka būsimuosiuose amžiuose. Biblija mus moko, kad tuomet visi žmonės bus "žemės karaliai", kaip ir Adomas pradžioje buvo žemės karaliumi. Apie ateitį taip skaitome: "**Tautos vaikščios jo** (Naujosios Jeruzalės - valdžios simbolis v.p.) **šviesoje ir žemės ka-**

raliai (tobuli žmonės v.p.) **atsineš į jį savo puošnumą**" (Apr 21:24[BD]). Tai, jog visi žmonės bus "žemės karaliais", ir tarpusavyje bus lygūs, todėl galime manyti, kad vadovavimas bus demokratinis. Kai kurie tos visuomenės nariai bus išrinktais tam tikroms valdymo funkcijoms, kurios bus būtinos tam tikrai veiklai ir kai kurių dalykų tobulinimui. Mes negalime daugiau nieko pasakyti apie tai, kokio pobūdžio bus būsima visuomeninė tvarka, tačiau žinome, kad ji bus be trūkumų, be ydų, nes bus pagrįsta išmintimi, teisingumu, meile ir galia. Šventas Petras mums primena, kad naujoje žemėje gyvens teisingumas: "**Bet, anot jo pažado, mes laukiame naujų dangų ir naujos žemės**, (naujos visuomeninės tvarkos v.p.) **kuriose gyvena teisybė**" (2Pet 3:13[AJ2]).

BS'87,73-79; 81-87. ŠB'92,73-88; 93,9-16.

ATSAKYMAI Į KLAUSIMUS

AR TEISINGAI ELGIASI TIKINTIEJI, JEIGU MELDŽIASI UŽ VALDŽIOS ATSTOVUS?

Klausimas: Ar tikintieji gali melstis už valdžios atstovus ir jausti pasidavimo pareigą viešajai valdžiai, kaip Dievo nustatytai, pasibaigus "pagonių laikams"? (Biblijos pranašystėse yra įvykiais paženklinta "pagonių laikų pabaiga", nes mūsų Viešpats Jėzus yra pranašavęs: "**Jeruzalę mindžios pagonys, kol pasibaigs pagonių laikai**" Lk 21:24[BD]; Šventojo Rašto studijavimas antras tomas 71-100psl., išleistas 1889m. v.p.).

Atsakymas: Dievo žmonės privalo paklusti Viešpaties Jėzaus nurodymams mokytis žmones, nors pagonių valdymas ir tebesitęsia. Jėzus sakė: "**Tad eikite ir padarykite mano mokiniiais visų tautų žmones... Ir bus paskelbta ši karalystės Evangelija visame pasaulyje paliudyti visoms tautoms...**" (Mt 28:19; 24:14 [BD]v.p.). Todėl privalome pasiduoti ir pripažinti viešąją valdžią, mokėti mokesčius ir melstis už civilinės valdžios atstovus, kaip to mokė Apaštalas Povilas: "**Taigi pirmiausia raginu maldauti, melstis, užtarti ir dėkoti už visus žmones, už karalius ir visus vyresnybėje esančius, idant galėtume tyliai ramiai gyventi visokeriopai maldingą ir garbingą gyvenimą. Tai gera ir priimtina akyse mūsų Gelbėtojo Dievo, kuris trokšta, kad**

visi žmonės būtų išganyti ir pasiektų tiesos pažinimą (1Tim 2:1-4[BD]). Tokią pat mintį pakartoja ir Apaštalas Petras: "**Būkite pasidavę kiekvienai žmonių santvarkai dėl Viešpaties: tiek karaliui, kaip vyriausiajam, tiek valdytojams, kaip jo pasiųstiems bausti piktadarių, išaukštinti gerųjų. Mat tokia yra Dievo valia, kad gerais darbais nutildytume neprotingus ir neišmanančius žmones. Elkitės kaip laisvi, ne kaip tie, kurie laisve pridengia blogį, bet kaip Dievo tarnai**" (1Pet 2:13-16 [A.J.], [BD]). Kviečiame paklusti civilinei valdžiai tol, kol ji veikia, nors jos būvimo Dievo numatytas laikas chronologiškai jau yra užsibaigęs. Apaštalas moko: "**Kiekvienas žmogus tebūna klusnus viešajai valdžiai, nes nėra valdžios, kuri nebūtų iš Dievo, o kurios yra, tos Dievo nustatytos. Kas priešinasi valdžiai, priešinasi Dievo sutvarkymui... Todėl reikia jos klausyti ne tik dėl grasos, bet ir dėl sąžinės. Juk todėl ir mokesčius mokate, o anie yra Dievo tarnautojai, nuolat užsiimantys tais dalykais. Atiduokite visiems, ką privalote: kam mokesť - mokesť, kam muitą - muitą, kam baimę - baimę, kam pagarbą - pagarbą**" (Rom 13:1-2; 13:5-7[BD]). TP'85,45; PT'83,13.

DABARTINĖ TIESA IR KRISTAUS EPIFANIJOS ŠAUKLYS

Nepriklausomas religinis leidinys, išeinantis kas trys mėnesiai. Žurnalą lietuvių kalba leidžia

Biblijos tyrinėtojų draugijos leidykla

Šis periodinis leidinys yra nepriklausomas nuo įvairių išpažinimų, partijų, organizacijų ir žmogiškų tikėjimų, bet susijęs su Dievu tiek, kiek supranta Jo Žodį. Šio žurnalo tikslas apginti Paruzijos Laikotarpio Tiesą, kurią Viešpats suteikė per "Ištikimą Tarną", kaip visos tolimesnės Tiesos pagrindą. Taip pat ginti potvarkius, statutą ir testamentą, duotus Viešpaties per "Ištikimą Tarną", išaiškinti, ginti atidengiant Epifanijos- Bazilėjos Laikotarpių aiškinančias Tiesas, kurios Dievo žmonėms yra esamų laikotarpių dvasinis maistas, pagal Jo valią.

Klausimus ir užsakymus rašykite šiuo adresu: <http://biblijos-veliava.lt>